

Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen tulossopimus

**Suomen ympäristökeskuksen tulostavoitteista
vuosille 2008-2010**

Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen tulossopimus

**Suomen ympäristökeskuksen tulostavoitteista
vuosille 2008-2010**

Helsinki 2008

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN RAPORTTEJA 10 | 2008
Ympäristöministeriö
Hallintoyksikkö

Taitto: Marjatta Naukkarinen

Julkaisu on saatavana vain internetistä:
www.ymparisto.fi > Ympäristöministeriö
> Julkaisut > Ympäristöministeriön raportteja -sarja

ISBN 978-952-11-3059-5 (PDF)
ISSN 1796-170X (verkkokj.)

SISÄLLYS

I Tulossopimus	5
1.1 Toiminnan vaikuttavuus	5
1.1.1 Toiminnan painopisteet 2008-2010.....	5
1.1.2 Vaikuttavuuden arviointi	6
1.2 Tulokset ja laadun hallinta	7
1.2.1 Toiminnan keskeiset tavoitteet	7
1.2.1.1 Ilmastomuutos ja ilmansuojelu	7
1.2.1.2 Luonnon monimuotoisuus	8
1.2.1.3 Kestävä kulutus ja tuotanto	9
1.2.1.4 Haitalliset aineet, kemikaalit ja GMOT	10
1.2.1.5 Vesiensuojelu ja vesivarat	12
1.2.1.6 Ympäristöpolitiikka	14
1.2.1.7 Laboratoriotointi.....	15
1.2.1.8 Geoinformatiikka ja alueiden käyttö	16
1.2.1.9 Ympäristön seuranta	16
1.2.1.10 Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunta	17
1.2.1.11 Tutkimuksen alueellistaminen	18
1.2.2 Tukipalveluiden keskeiset tehtävät.....	18
1.2.2.1 Hallintopalvelut	18
1.2.2.2 Tietohallinto.....	18
1.2.2.3 Viestintä ja verkkopalvelut	19
1.2.3 Laadun hallinta.....	20
1.2.4 Rahoitus ja toiminnallinen tehokkuus	21
1.2.4.1 Rahoitus	21
1.2.4.2 Toiminnallinen tehokkuus.....	21
1.2.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	23
1.3 Toteuttamisen seuranta ja raportointi	24
2 Palvelusopimus	25
2.1 Yleiset periaatteet	25
2.2 Vesiensuojelu	25
2.2.1 Lainsäädännössä osoitetut erityistehtävät	25
2.2.2 Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät.....	26
2.2.3 Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät	26
2.2.4 Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle.....	27
2.3 Ilmastomuutos ja ilmansuojelu	27
2.3.1 Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät.....	27
2.3.2 Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät	28
2.3.3 Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle	28
2.4 Kemikaalit ja geenitekniikka	28
2.4.1 Lainsäädännössä osoitetut erityistehtävät	28
2.4.2 Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät*.....	30
2.4.3 Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät	30
2.4.4 Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle*	30
2.4.5 Muut tehtävät*	30

2.5	Ympäristövahingot, pilaantuneet maat ja maaperän suojele	31
2.5.1	Lainsäädännössä osoitetut erillistehtävät.....	31
2.5.2	Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät.....	31
2.5.3	Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät	31
2.5.4	Palvelut ympäristöministeriölle ja aluehallinnolle	31
2.5.5	Muut tehtävät	32
2.6	Ekotehokkuus ja jätteet	32
2.6.1	Lainsäädännössä osoitetut erityistehtävät	32
2.6.2	Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät.....	32
2.6.3	Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät	33
2.6.4	Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle.....	33
2.6.5	Muut tehtävät	33
2.7	Ympäristöpolitiikan ja ympäristövaikutusten arviointi, ympäristölupa-asiat	33
2.7.1	Lainsäädännössä osoitetut erityistehtävät	33
2.7.2	Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät.....	34
2.7.3	Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät	34
2.7.4	Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle.....	34
2.8	Luonnonsuojelu	35
2.8.1	Lainsäädännössä SYKELLE osoitetut erityistehtävät.....	35
2.8.2	Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät.....	35
2.8.3	Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät	35
2.8.4	Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle.....	36
2.9	Alueidenkäytön seuranta	37
2.9.1	Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät	37
2.9.2	Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle.....	37
2.10	Hallinto-, viestintä- ja tukipalvelut	38
2.10.1	Ympäristöhallinnon yhteiset koulutuspalvelut	38
2.10.2	Viestintä	38
2.10.3	Tietotekniset peruspalvelut	38
2.10.4	Muut sähköiset palvelut ja tietojärjestelmät	39
2.10.5	Tietopalvelutehtävät.....	39
2.10.6	Muut tukipalvelut.....	39
2.11	Laboratoriot toiminta	40
2.11.1	Vertailulaboratoriot toiminta	40
2.11.2	Muut tehtävät	40
2.12	Voimavarat	40
2.13	Toteutumisen seuranta ja arviointi	41
	Kuvailulehti	42

1 Tulossopimus

Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus (SYKE) ovat tehneet tämän sopimuksen Suomen ympäristökeskuksen tulostavoitteista vuosille 2008 - 2010. Tavoitteet on jaoteltu yleisiin tavoitteisiin vuosille 2008-2010 ja niitä toteuttaviin tulostavoitteisiin vuodelle 2008.

Sopimus tarkentaa ja täydentää ympäristöministeriön vuoden 2008 talousarvion yhteydessä asettamia alustavia tulostavoitteita. Maa- ja metsätalousministeriö ja Suomen ympäristökeskus tekevät erikseen ao. ministeriön toimialaa koskevat tulossopimukset.

Tulossopimusta täydentää palvelusopimus vuosille 2008- 2010. Palvelusopimuksessa on sovittu SYKEN jatkuvaluonteisista tehtävistä. Palvelusopimus ja tulossopimus tarkistetaan vuosittain.

I.1

Toiminnan vaikuttavuus

I.1.1

Toiminnan painopisteet 2008-2010

Suomen ympäristökeskus tukee ympäristöpolitiikan tavoitteiden ja keinojen arviointia ja valintaa sekä ympäristöpolitiikan toimeenpanon valmistelua tuottamalla ympäristöongelmien ratkaisemisen ja ennakkoinnin kannalta olennaista tutkimus- ja seurantatietoa sekä ympäristöhallinnon ja koko yhteiskunnan tarpeita vastaavia asiantuntija- ja viranomaispalveluja. Sopimuskaudella toiminnan painotuksissa otetaan huomioon sektoritutkimusuudistuksen linjaukset.

SYKEN toiminnan kohteena ovat erityisesti:

- Kokoavat arvioinnit ja tutkimukset ympäristöpolitiikan ja sen keinojen vaikuttavuudesta sekä ympäristönäkökulman integroinnista muihin politiikka-alueisiin,
- Ilmastonmuutoksen hillintää edistävä ennakoiva tutkimus, jossa yhdistetään kestävän kulutuksen ja tuotannon sekä yhdyskuntasuunnittelun tietämys. Energia- ja ilmastopolitiikan tueksi tuotetaan arviointeja eri politiikkatoimien ja ohjausmekanismien vaikutuksista.
- Energian tuotannon ja kulutuksen päästöjen vaikutusten arviointi,
- Kansainvälisten velvoitteiden hoitaminen ilmastonmuutoksen hallinnassa, Kioton mekanismien hyödyntäminen, ilmastonmuutoksen vaikutusten kokonaistarkastelut ja sopeutumisen tutkimus sekä yhdenmetyt arvioinnit kansallisten ilmastostrategioiden kustannuksista ja vaikuttavuudesta,

- Kestävän tuotannon ja kulutuksen tutkimus- ja asiantuntijapalvelut, kestävän kehityksen, kasvun ja kilpailukyvyn perustekijöiden välisen suhteen tutkimus, ekotehokkuusarvioinnit sekä tarvittavien ohjauskeinojen kokonaistarkastelut,
- Itämeren Stern-mallin kehittäminen,
- Yhdennetyn vesien käytön, hoidon ja suojelun tutkimus sekä asiantuntijapalvelut, joissa yhdistetään tietämys ekosysteemien toiminnasta ja säätelystä tietojärjestelmiin ja malleihin palvelemaan EU:n vesipolitiikan ja meristrategian toimeenpanoa,
- REACH- ja GHS -asetusten sekä kasvinsuojeluaineasetuksen, torjunta-aineiden puitteidirektiivin ja tilastoasetuksen valmistelu sekä toimeenpano,
- Pysyvien, biokertyvien ja myrkyllisten aineiden (ns. PBT-aineet) ennakoiva riskinarviointi ja hallinta sekä näitä tukeva tutkimus,
- Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön tutkimus ja asiantuntijapalvelut erityisesti suhteessa maankäyttöön ja ilmastonmuutokseen,
- Tutkimus, joka tukee asumisen, maankäytön ja liikennejärjestelmien yhteensovittamista siten, että myös ympäristön tasapainoinen kehitys voidaan turvata, ja
- Luonnonvaroja, ympäristön tilaa, päästöjä sekä muita paineita ja riskejä kuvaavien tietovarastojen ja -järjestelmien käytettävyyden parantaminen ja raportoinnin kehittäminen palvelemaan paremmin politiikkaa ja päätöksentekoa.

SYKE vahvistaa yhteistoimintaa yliopistojen ja muiden tutkimuslaitosten kanssa koordinoimalla ja edelleen kehittämällä Suomen pitkäaikaisen ympäristötutkimuksen verkostoa (FinLTSER). Lisäksi SYKE osallistuu EU tutkimusinfrastruktuurihankkeeseen LIFE-WATCH, jossa luodaan toiminnan puitteet eurooppalaisella tasolla. Erittäin huomiota kiinnitetään eri tieteen- ja ammattialojen osaamisen yhdistämiseen ja luonnontieteellis-teknisen ja yhteiskunnallisen näkökulman yhteensovittamiseen.

SYKEN toiminnan vaikuttavuutta pyritään määrätietoisesti lisäämään kohdentamalla toimintaa entistä selkeämmin strategisesti tärkeiksi tunnistetuille alueille, parantamalla tuotetun tiedon ja palvelujen käyttökelpoisuutta ja varmistamalla niiden saatavuus.

1.1.2

Vaikuttavuuden arviointi

SYKEN toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan sillä, kuinka hyvin tuotettu tieto ja palvelut vaikuttavat ympäristöä koskevaan suunnitteluun, päätöksentekoon, lainsäädännön valmisteluun ja toimeenpanoon. Onnistumista tiedon tuotannossa sekä tiedon ja palvelujen tarjoamisessa arvioidaan sektorikohtaisten tulostavoitteiden toteutumisen yhteydessä.

Tavoitteet strategisille mittareille:

Mediabarometri on SYKEstä riippumaton keino seurata SYKEN työn julkista näkyvyyttä ja yhteisökuva, jotka indikoivat vaikuttavuutta.

- Tavoitteena on SYKEN mediakuvan ja -palveluiden säilyttäminen vuoden 2005 tasolla, jolloin SYKE oli mediabarometrin menestynein julkisyhteisö. Mediakuvaindeksi oli vuonna 2005 3,5. Mediakuvaindeksiin vaikuttavat tunnettuus, yhteiskuvan myönteisyys ja viestinnän toimivuus.

	2003	2005	2007	Tavoite 2009
Mediakuvaindeksi	3,50	3,50	3,42	3,50
Julkisuusstrategia	3,73	3,71	3,59	3,71
Mielikuvat johdosta ja työntekijöistä	3,88	3,82	3,71	3,82

Julkaisujen määrä julkaisutyypeittäin: Tieteelliset julkaisut kertovat SYKEN osallistumisesta tiedeyhteisöön ja teorioiden ja menetelmien kehitystyöhön. Ammatillisten julkaisujen määrä viestii puolestaan kyvystä tukea päätöksentekoa käytännön kysymyksissä ja populaarijulkaisujen määrä kertoo osallistumisesta julkiseen keskusteluun.

- Tavoitteena on väitöskirjojen, kansainvälisissä sarjoissa julkaistavien tieteellisten artikkelien sekä laajalevikkisten ammatillisten artikkelien määrän lisääminen T&K-toiminnan tulosten esittämisessä. Viimeksi mainittujen artikkelien julkaisemista suunnataan nykyistä enemmän ammattilehtiin ja kansainvälisiin julkaisuihin. Entistä enemmän tuloksia esitetään myös sähköisten verkkopalvelujen kautta.
- Tavoite SYKEN julkaisu- ja tiedotus- ja viestintätoiminnan kehitykselle julkaisutyypeittäin on seuraava (julkaisua/vuosi):

Julkaisutyytit	Keskiarvo 2004-2006 Kpl/vuosi	Tavoite vuodelle 2008 Kpl/vuosi	Tavoitetaso 2008-2010 Kpl/vuosi
Väitöskirjat	4	10	10
Tieteelliset alkuperäisartikkelit kv. tieteellisissä kausijulkaisuissa	121	150	160
Ammatilliset artikkelit	92	110	120
Laajalle yleisölle tarkoitetut kirjoitukset	83	100	110

1.2

Tulokset ja laadun hallinta

1.2.1

Toiminnan keskeiset tavoitteet

1.2.1.1

Ilmastonmuutos ja ilmansuojelu

Toiminnan yleiset tavoitteet 2008-2010:

Tutkimustoiminnan painopiste siirtyy ilmastonmuutoksen ja ilman epäpuhtauksien aiheuttamista ympäristövaikutuksista ilmastonmuutoksen riskien ja ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen kokonaistarkasteluihin.

Ilmasto- ja energiapolitiikan tueksi tarvitaan arvioiteja eri politiikkatoimien ja ohjausmekanismien vaikutuksista. Arvioiteja varten kehitetään skenaarioita sekä kokonaismallijärjestelmiä. Myös ilman epäpuhtauksien riskitarkastelut sekä kansallisen pitkäaikaisen sosio-ekologisen ympäristömuutostutkimuksen kehittäminen painottuvat tutkimustoiminnassa entistä voimakkaammin.

Asiantuntijapalvelut tukevat ympäristöpoliittista päätöksentekoa erityisesti kansainvälisen ilmastopöytäkirjan, ilmapäästöjen kaukokulkeutumissopimuksen sekä EU:n ilmansuojeludirektiivien valmistelussa ja toimeenpanossa.

Tulostavoitteet 2008:

- Parannetaan yhdennettyjä mallijärjestelmiä ilmastomuutos- ja ilmansuojeluongelmien yhteisvaikutusten ja torjuntatoimenpiteiden tarkastelemiseksi. GAINS malliin luodaan Pohjoismainen mallikehys yhteistyössä Ruotsin, Tanskan ja Norjan tutkijaryhmien kanssa ja FINNESSI-mallijärjestelmää laajennetaan tutkimusohjelma ISTO:n tulosten integroimiseksi ja esittämiseksi sekä kaukokulkeutuvien ilmaansaasteiden vaikutusten tarkastelemiseksi.
- Tuotetaan yhdennetyillä mallijärjestelmillä tietoa eri energia- ja päästöskenaarioiden merkityksestä ilman pienhiukkasten ja ekosysteemivaikutusten kannalta kansainvälisten ilmapäästörajoitusneuvottelujen käyttöön. Hiukkasarvioiteja laajennetaan koskemaan niiden kemiallista koostumusta yhtenä painopisteenä raskasmetallit.
- Kehitetään Suomen kasvihuonekaasujen arviointijärjestelmässä käytettävää metsien maaperän hiilitasemallia panostamalla erityisesti epävarmuustarkasteluun ja mallin käyttöön osana ilmastomallijärjestelmää yhteistyössä Ilmatieteenlaitoksen kanssa. Työ parantaa mallin käyttökelpoisuutta kansallisessa kasvihuonekaasuintentaariossa ja erilaisten tulevaisuuden kehityspolkujen tarkasteluissa.

1.2.1.2

Luonnon monimuotoisuus

Toiminnan yleiset tavoitteet 2008-2010:

Tutkimustoiminta tukee vahvasti mm. maatalouden tukijärjestelmien vaikutusten arviointia, ilmastomuutokseen sopeutumista ja Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman arviointia.

Maankäytön ja maisemarakenteen muutosten vaikutusta biodiversiteettiin tutkitaan erityisesti maanpeiteaineistojen ja mallintamisen avulla. Oulun toimipisteessä tutkitaan erityisesti sisävesien ja Joensuun toimipisteessä metsien biodiversiteettiin liittyviä kysymyksiä.

Asiantuntijapalveluita ohjaa valtioneuvoston vahvistama Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön strategia ja sitä tukeva toimintaohjelma 2006-2016.

Muita keskeisiä asiantuntijatehtäviä ovat valmistautuminen EU:n luontodirektiivin kolmanteen raportointiin ja luontodirektiivin liitteiden tarkistustyöhön, uuden arvioon laatiminen Suomen uhanalaisista eliölajeista, lajistonsuojelun toteutusohjelman kokoaminen ja toimeenpano sekä Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) toisen vaiheen tehtäviin osallistuminen.

Tulostavoitteet 2008:

- Tuotetaan uutta tietoa:
 - Ilmastonmuutoksen sekä nykyisen ja historiallisen maankäytön merkityksestä luonnon monimuotoisuudelle EU-rahoitteisissa tutkimushankkeissa ALARM ja COCONUT. Näissä hankkeissa tuotetaan laaja-alaisia arviointeja ilmastonmuutoksen ennustetuista vaikutuksista pohjoisille lintulajeille ja perhoslajeille Euroopassa, sekä selvitetään, mitkä lajien ekologiset piirteet voimistavat elinympäristöjen pirstoutumisen haittavaikutuksia biodiversiteetille. Osallistutaan eurooppalaisen biodiversiteettitutkimuksen huippuosaamisen verkoston (ALTER-Net) toimintaan.
 - Kaukokartoitus- ja paikkatietoaineistojen ja alueellisten mallinnusmenetelmien hyödyntämisestä maatalousalueiden biodiversiteetin, erityisesti niitty- ja ketoympäristöjen lajiston analysoinnissa. Ketojen uhanalaista lajistoa ja optimaalista hoitoa ja tuoreitten niittyjen hoitoa käsittelevät loppuraportit valmistuvat vuonna 2008.
 - Harjumetsien paisterinteiden nykytilaa ja luonnonhoitomenetelmiä selvittäneen hankkeen tuloksista laaditaan loppuraportti vuonna 2008. Tuloksia käytetään paahdeympäristöjen luonnonhoidon suunnitteluun.
- Kehitetään monimuotoisuuden tilaa kuvaavaa mittaristoa yhdessä muiden tutkimuslaitosten kanssa. Vuoden 2008 aikana kehitetään biodiversiteetti-indikaattoreita esittelevä internet-sivusto.
- Osallistutaan maatalouden ympäristötuen vaikutusten seurantaan tutkimukseen (MYTVAS3, rahoitus MMM) ja luonnoltaan arvokkaiden maatalousalueiden määrittelyyn muiden tutkimuslaitosten kanssa. MYTVAS2-loppuraportti julkaistaan vuoden 2008 alussa.
- Osallistutaan Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSU) toisen vaiheen toimeenpanoon ja seurantaan sekä ekologisten ja yhteiskunnallisten vaikutusten arviointiin.
- Julkaistaan luontotyyppien uhanalaisuuden arvioinnin (LUTU) tulokset, ja toimitaan asiantuntijana tulosten jatkokäsittelyssä. Koordinoidaan puutteellisesti tunnettujen lajien tutkimusohjelmaa (PUTTE), tuotetaan raportti vuosien 2003-2007 tuloksista ja aloitetaan uhanalaisten ja taantuneiden lajien geneettisen diversiteetin tutkimus.
- Koordinoidaan vedenalaisen luonnon inventointiohjelman (VELMU) toteutusta.

1.2.1.3

Kestävä kulutus ja tuotanto

Toiminnan yleiset tavoitteet 2008-2010:

Tutkimusta kohdennetaan entistä voimakkaammin tukemaan luonnonvarojen säästävää käyttöä ja ympäristövaikutusten vähentämistä tuotannossa. Erityisesti paneudutaan arviointi- ja ratkaisumalleihin kasvihuonepäästöjen vähentämisen näkökulmasta.

SYKE parantaa toiminnallaan tiedollisia ja menetelmällisiä valmiuksia myös kulutuksen ympäristövaikutusten vähentämiseksi sekä jättemateriaalien hyödyntämisen tehostamiseksi.

Elinkaarivaihteluun perustuvissa kokonaistarkasteluissa parannetaan tietämystä toimenpiteiden kustannusvaikutuksista sekä erityisesti energian, liikenteen ja kaupan ympäristövaikutuksista. Vesihuollossa painottuvat riskien hallinta ja ekotehokkaat ratkaisut.

Uuden valtakunnallisen jätesuunnitelman sekä alueellisten jätesuunnitelmien toteuttaminen ja seuranta sekä jätelainsäädännön kokonaisuudistus edellyttävät mm. uusien indikaattorien käyttöönottoa ja EU:n jätestrategian huomioon ottamista.

Tulostavoitteet 2008:

- Tuotetaan uutta tietoa:
 - Suomen kansantalouden toimialojen ja tuoteryhmien materiaalivirroista ja niiden ympäristövaikutuksista sekä kotitalouksien kulutuksen, erityisesti erilaisten asumismuotojen elinkaariaikaisista ympäristövaikutuksista, arvioinnista ja havainnollistamisesta. Tutkitaan reaaliaikaisen sähkönkulutuksen seurantajärjestelmän vaikutuksia kuluttajien sähkön käyttöön.
 - Tuotekohtaisista ympäristötavoitteista, energiatehokkuuden huomioon ottamisesta ja kestävyuden mittaustavoista julkisten hankintojen kestävyuden edistämiseksi.
 - Mahdollisuuksista vähentää eri materiaaleista valmistettujen pakkausten ympäristövaikutuksia erilaisilla käyttö- ja jätehuoltoratkaisuilla ja polttokelpoisten jätteiden hyödyntämiskenaarioiden ympäristö- ja kustannusvaikutuksista sekä näihin vaikuttavista tekijöistä erilaisilla alueilla.
 - Edistetään teollisuuden sivutuote- ja jätevirtojen hyötykäyttöä tutkimalla niiden ympäristökelpoisuuden tutkimusmenetelmien soveltuvuutta. Selvitetään pilaantuneen maan ja maarakennukseen soveltuvien jäteperäisten materiaalien hyötykäytön edellytyksiä TEKES-rahoitteisessa KaaPinta-projektissa 2008-2009. Väliraportti valmistuu 2008.
 - Osallistutaan jätelainsäädännön kokonaisuudistukseen.

Parannetaan valmiuksia energialähteiden ja erityisesti bioenergian tuotannon ympäristövaikutusten kokonaisarvioinneille. Tuotetaan uutta tietoa toisen sukupolven bioenergian tuotanto- ja käyttöketjujen ympäristövaikutuksista ja leväbiomassan hyödyntämisestä bioenergian tuotannossa kestävä bioenergiapolitiikan tueksi.

1.2.1.4

Haitalliset aineet, kemikaalit ja GMOT

Toiminnan yleiset tavoitteet 2008-2010:

Haitallisten aineiden tutkimuksessa painottuvat maaperän suojelun sekä pohjavesivaikutusten yhdennetty tutkimus, haitallisten aineiden ympäristökäyttämisen arviointi mallien avulla, riskien arvioinnin ja hallinnan kokonaisvaltainen käsittely sekä haitallisten aineiden seurannan edelleen kehittäminen riskienhallinnan ja kansainvälisten velvoitteiden tarpeisiin. Erityisenä kohteena on haitallisten aineiden tutkimuksen kehittäminen Jyväskylään perustettavan alueellisen toimipaikan puitteissa.

Maaperän tietojärjestelmää täydennetään ja ylläpidetään niin, että entistä tehokkaammin tunnistetaan merkittävät pilaantuneet kohteet. Riskikohteiden kunnostusmenetelmien arvioinnissa ja käyttöönotossa edistetään innovatiivisten ja ekotehokkaiden menetelmien käyttöönottoa sekä varmistetaan toteutusten laatu entistä paremmin. Sopimuskaudella osallistutaan EU:n valmistumassa olevan maaperän-suojeludirektiivin kansalliseen toimeenpanoon.

EU:n uudistuva kemikaali-, biosidi- ja kasvinsuojelulainelainsäädäntö sekä torjunta-aineiden kestävä käyttöä koskeva strategia edellyttävät kemikaalivalvonnan menettelytapojen muuttamista. Käynnistetään REACH-asetuksen toimeenpanon val-

vonta ja hoidetaan valvojen ohjaamista ja koulutusta. SYKE osallistuu kansallisen kemikaaliohjelman suositusten toteuttamiseen.

Tulostavoitteet 2008:

- Tuotetaan uutta tietoa:
 - Raportoidaan tulokset organotinayhdisteiden esiintymisestä sisä- ja rannikkovesissä sekä organotinayhdisteiden biohajoamisesta pilaantuneissa sedimenteissä yhteistyössä muiden tutkimuslaitosten ja viranomaisten kanssa terveys- ja ympäristöriskien kartoittamiseksi.
 - Nitraatin poistosta turkistarhojen pilaamasta maaperästä sekä valuma- ja pohjavesistä. Tulosten pohjalta laaditaan ohjeistus turkistarha-alueiden kunnostuksesta.
 - Reaktiivisten seinien käytöstä liuottimien pilaaman pohjaveden puhdistamisessa. Luodaan valmiudet reaktiivisten seinämien hyödyntämiseksi yhtenä uutena pohjavesien kunnostuksen menetelmänä.
 - BAT- ja BEP-periaatteiden soveltamisesta pilaantuneiden maiden käsittelyssä. Tehdään ehdotus toissijaisten rahoitusjärjestelmien kehittämiseksi pilaantuneen maa-alueen kunnostuksessa.
- Parannetaan riskinarviointia ja riskinhallintaa:
 - Kehittämällä olemassa olevaa pilaantuneiden maa-alueiden riskinhallintaan liittyvän päätöksenteon tukijärjestelmää siten, että voidaan arvioida erilaisten kunnostusratkaisujen ja maa-ainesten käsittelyvaihtoehtojen ekotehokkuutta alueellisella tasolla (PIRRE2). Raportti alueellisista (pk-seutu, Pirkanmaa) materiaalivirroista ja kunnostus- sekä käsittelyvaihtoehtoista ja tarpeista tulevaisuudessa valmistuu.
 - Kehittämällä riskinarvioinnin metelmää tuottamalla tietoa Suomen kaivannais- ja metalliteollisuuden raskasmetallipäästöjen ekologisista riskeistä.
 - Julkaistaan analyysi asiantuntijoiden riskikäsityksistä ja riskikommunikaatiosta sekä näiden merkityksestä monimutkaisten riskien arvioinnissa ja –hallinnassa (EU_hanke NoMiracle).
 - Selvittämällä voimassa olevien kansainvälisten pilaantuneiden maiden kenttä-tutkimusnormien ja -ohjeiden soveltuvuus Suomen oloihin. Tuloksia hyödynnetään pilaantuneiden alueiden riskinarvioinnissa.
- Osallistutaan EU:n prioriteettiainedirektiivin valmisteluun ja toimeenpanoon muun muassa selvittämällä ympäristölaatuunormityössä metallien taustapitoisuuksia.
- Toimeenpannaan kansallisen kemikaaliohjelman suosituksia muun muassa jatkamalla selvitystä tiettyjen haitallisten aineiden, erityisesti POP-yhdisteiden, päästölähteistä, päästöjen merkittävyyydestä ja vähentämiskeinoista. Selvitetään tuotteiden aiheuttamaa kemikaalikuormitusta.
- Selvitetään PFOS-yhdisteitä (perfluoriooktaanisulfoni) käyttävät pintakäsittelylaitokset, käyttömäärät ja päästöt sekä PFOS-yhdisteitä sisältävien sammutusvaahtojen varastot (KEM) EU:n kielto- ja rajoitusedirektiivin mukaisesti. Luodaan valmiudet kyseisten yhdisteiden analysointiin.
- Tehdään esiselvitys lääkeaineiden ja hygieniatuotteiden ympäristövaikutuksista.
- Tehdään selvitys pilaantuneiden maa-alueiden kunnostamista koskevista toissijaisista rahoitusmekanismeista.
- Lisätään muuntogeenisten eliöiden riskinarvioinnin ja –hallinnan vaikuttavuutta mm. osallistamalla EU:n muuntogeenisten eliöiden seurantaohjeistusten valmisteluun ja kansainväliseen ympäristöriskien arviointityöhön sekä julkaisemalla Suomen Akatemian ESGEMO-tutkimusohjelmassa kehitetyt ympäristöriskien arvioinnin viitekehykset.

- Vuoden 2008 aikana koordinoidaan SYKE:n sisäisen ja ulkoisen yhteistyöverkoston muodostamista nanoteknologian alueella ja luodaan edellytyksiä alan valvontaja tutkimustoiminnalle sekä neuvotellaan elinkeinoelämän tarpeista ympäristövaikutusten hallitsemiseksi.

1.2.1.5

Vesiensuojelu ja vesivarat

Toiminnan yleiset tavoitteet 2008-2010:

Itämeren suojelun tutkimuksessa painottuu politiikkavaihtoehtojen yhteiskunnallisten, taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten arviointi ja vertailu (Stern-malli). Myös tutkimus vedenalaisen luonnon monimuotoisuuden kartoittamiseksi ja säilyttämiseksi on keskeisellä sijalla.

Vesiensuojelun ja vesivarojen tutkimuksen ja asiantuntijapalveluiden tavoitteena on tukea valtioneuvoston vesiensuojelun suuntaviivat 2015 -periaatepäätöksen, vesienhoidon järjestämisestä annetun lain ja tulvadirektiivin toimeenpanoa.

Vesistöalueiden ja vesivarojen hoidon ja suojelun tutkimuksessa korostuvat kokonaisvaltaiset tarkastelut, joilla etsitään yhteiskunnallisesti kestäviä ratkaisuja vesiensuojeluongelmiin sekä edistetään vesivarojen kestävää käyttöä.

Vesistöalueiden monitavoitteista hallintaa varten kehitetään keskenään vuorovaikutuksessa olevia mallijärjestelmiä, vuorovaikutteista suunnittelua tukevia käytäntöjä ja menetelmiä sekä vesiensuojelutoimenpiteiden kustannustehokkuuden ja hyötyjen arviointia. Energia- ja ilmastokysymyksiin liittyvää vesienhoidon ja vesiensuojelun tutkimusta vahvistetaan.

Hydrologisessa palvelussa korostuvat yhä enemmän reaaliaikaisuus ja sen tuomat korkeat operatiiviset vaatimukset. Toiminnan suunnittelussa otetaan laajasti huomioon riskien hallinta, jonka avulla palvelut ja niiden laatu pyritään turvaamaan. Hydrologisia malleja ja aineistoja käytetään myös selvittäessä ilmastomuutoksen vaikutuksia ja kehitettäessä vesien käytössä ja vesihuollossa menetelmiä ilmastomuutokseen sopeutumiseen.

Yhdyskuntien ja haja-asutusalueiden vesihuollon kehittämisen painopiste on maankäytön ja rakentamisen ohjauksessa ja kiinteistökohtaisten jätevesien käsittelyn toimivuudessa. Pohjavesien suojelun painopisteitä ovat pohja- ja pintavesien väliset yhteydet, maa-ainesten käytön vaikutukset, seurantojen yhteensovittaminen ja kokonaishallinta.

Tulostavoitteet 2008:

- Käynnistetään yhteistyössä muiden tutkimuslaitosten ja yliopistojen kanssa laaja yhteishanke Itämeren Stern-mallin kehittämiseksi.
- Kuormituksen, vesistö- ja rannikkovesivaikutusten sekä vesiensuojelu- ja kunnostustoimenpiteiden ja -ohjelmien toteutumisen arvioitiin tarkoitettuja malleja kehitetään ja muita työkaluja sekä niiden integrointia parannetaan mukaan lukien kustannuksia ja hyötyjä arvioivat mallit.
 - Kehitetään hydrologiseen simulointiin ja paikkatietoaineistoihin perustuvaa koko Suomen kattavaa vesistöjen ja Itämeren ravinnekuormitusmallia. Vuonna 2008 tuotetaan ilmastomuutoskenaario fosforikuormitukselle.

- Kehitetään ja testataan kolmen allasmallin (COHERENCE, MyLake, LakeState) ravinne- ja rehevöitymiskuvautta ja testataan sitä Itämerellä ja Karhijärvellä (COHERENCE).
- Vuosina 2008 – 2010 toteutetaan Karvianjoen vesistöalueella hanke, jossa arvioidaan erilaisten vesiensuojelutoimenpiteiden hyötyjä ja kustannuksia. Vuonna 2008 sovelletaan arvottamismenetelmää toimenpiteiden hyötyjen arviointiin Hiidenvedellä sekä tuotetaan laskentamalli vesistökunnostusmenetelmien kustannustehokkuuden arviointiin.
- Tutkitaan automaattisten vedenlaatumittausten soveltuvuutta ja käyttömahdollisuuksia hajakuormituksen ja veden laadun seurannassa. Vuonna 2008 kehitetään automaattisten vedenlaatumittausten laadunvarmistusjärjestelmää Karjaanjoen valuma-alueella sekä testataan tulosten hyötykäyttöä mallien syöttötietoina (MAASÄÄ- ja CATCH_LAKE-hankkeet). Mitattavaa muuttujavalikoimaa laajennetaan sekä kytketään kehitetty järjestelmä ympäristötietokanta HERTTAaan.
- Tuetaan vesienhoidon järjestämisestä annetun lain ja Vesiensuojelun suuntaviivat 2015-ohjelman täytäntöönpanoa:
 - Viimeistellään luokitteluehdotus yhteistyössä alueellisten ympäristökeskusten kanssa vuonna 2008.
 - Päivitetään vuosina 2006-2007 laadittua ohjeistoa vesienhoidonsuunnittelusta ja toimenpideohjelmien laatimisesta.
 - Pohjavesiä koskevan tytärdirektiivin kansalliseen toimeenpanoon liittyen valmistuu vuonna 2008 pohjaveden hyvän tilan arviointimenettelyjen ja trenditarkastelun ohjeistus.
 - Tuetaan ympäristöseurannan ja vaikutustarkkailun kehittämistä velvoitetarkkailujen yhteydessä. Vuonna 2008 laaditaan ohje haitallisten aineiden velvoitetarkkailusta (ml. biotestien käyttö).
 - Aloitetaan tutkimus lisäaineiden käytöstä fosforin huuhtoutumisen ehkäisemisessä.
 - Jatketaan vesipolitiikan puitedirektiivin prioriteettiaineiden päästöjen hallintaa koskevaa EU/STREP-projektia (SOCOPSE).
- Saadaan valtakunnallista uomarekisteriä ja valuma-alue-tietokannan tarkistamista koskeva työ valmiiksi vuonna 2008. Suunnitellaan ja toteutetaan tämän jälkeen uutta valuma-aluejakoa myöhemmin sovittavassa laajuudessa.
- Aloitetaan uuden maatalouden ympäristötukiohjelman vaikuttavuuden seurantatutkimus (MYTVAS 3).
- Laaditaan ehdotus yhdyskuntien ja haja-asutuksen jätevesiin liittyvien riskien hallinnan parantamisesta maankäytössä ottaen huomioon ilmastonmuutoksen vaikutukset.
- Laaditaan vuosina 2008 – 2009 opas hulevesien hallinnasta yhteistyössä ministeriöiden, Kuntaliiton ja Vesi- ja viemärlaitosyhdistyksen kanssa.
- Jatketaan loma- ja maaseutuasuntoja palvelevan pakkaskestävän vesihuoltojärjestelmän kehittämistä osana ympäristöklusterirahoitteista tutkimushanketta (PAVE-hanke). Vuosina 2008 – 2009 valmistuu opas lämpökaivojen suunnittelusta ja rakentamisesta pohjavesi- ja muut ympäristönäkökohdat huomioon ottaen.
- Toteutetaan kansainvälisiä yhteistyöhankkeita (SCENES, THRESHOLDS)). Ensimmäiset Euroopan laajuiset GEO-4 skenaarioihin perustuvat vesiskenaariot valmistuvat vuonna 2008 (SCENES).
- Arvioidaan ja kehitetään pohjaveden suojelun ohjauskeinoja, toimenpidesuosituksia ja riskinarviointia ottaen huomioon ilmastonmuutoksen vaikutukset. Vuonna 2008 tuotetaan tarkennetut pohjavesivarojen ilmastonmuutosskenaariot ja valtakunnallinen selvitys soranoton ja suojelun tilasta harjujensuojeluohjelman alueilla. Tutkitaan myöhemmin mahdollisuuksia liittää veden laadun laskenta pohjavesimalleihin.

Ympäristöpolitiikka

Toiminnan yleiset tavoitteet 2008-2010:

Ympäristöpolitiikan tutkimuksessa painottuvat arviot ympäristöpolitiikan ja sen toimeenpanon käytäntöjen vaikutuksista ja vaikuttavuudesta. Lisäksi korostuvat tiedon tuottamisen, välittämisen ja hyödyntämisen sekä tietojärjestelmien kehittämisen tutkimus sekä yhteiskunnallisen rakennemuutoksen ympäristöpoliittisista kysymyksistä analyysit erityisesti energian ja luonnonvarojen hyödyntämisen osalta. Tutkimustuloksia käytetään ympäristöpolitiikan valmistelussa ja toimeenpanossa, sekä suunnitelmien ja ohjelmien laadinnassa sekä laajemmassa ympäristöasioiden hallinnassa.

Ympäristöasioiden ohjauskeinoihin liittyvät palvelut kohdistuvat ympäristölupamenettelyjen keventämiseen ja tehostamiseen sekä seurantaan ja ohjeistukseen. Parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) kehittämistä laajennetaan kansallisiin ja kansainvälisiin tarpeisiin sekä integroidaan haitallisten päästöjen hallinnan vastaaviin toimintasuunnitelmiin.

Tulostavoitteet 2008:

- Tuotetaan uutta tietoa:
 - Millä edellytyksillä biodiversiteetin suojelua voidaan edistää lainsäädännön, metsäpolitiikan sekä metsätalouden käytäntöjen avulla .
 - Miten maatalouden ympäristöpolitiikka näkyy maatalous- ja aluetasolla ja arvioidaan, millaisia haasteita maatalouden ympäristöongelmien hallinta asettaa maatalous- ja ympäristöpolitiikalle.
 - Millä prosessien kautta kestävä kehitys indikaattoreita tuotetaan, miten ne välittyvät ja missä määrin muuntuvat poliittisen päätöksenteon tueksi. Euroopan mittakaavassa käynnistetään analyysit kestävä kehityksen indikaattoreiden vaikuttavuudesta. Raportoidaan ekologisen jalanjäljen kansainvälisestä kehitystyöstä.
 - Tuottajan vastuujärjestelmien toimivuudesta, ongelmista ja edelleen kehittämistarpeista ja siitä, miten tuotelähtöinen ympäristöpolitiikka on vaikuttanut elektroniikkateollisuuteen ja miten yksittäinen yritys on pyrkinyt vaikuttamaan ohjauksen sisältöön.
 - Ympäristöpolitiikan vaikutusmekanismeista metsäsektorin teknologisten innovaatioiden osalta.
- Käynnistetään hanke, jossa tutkitaan yhteistoiminnallisen suunnittelun mahdollisuuksia ja rajoja Ylä-Lapin vanhoihin metsiin, tuulivoimaloihin ja metsien hoitoon liittyvässä suunnittelussa.
- Laaditaan arviointi YVA -lainsäädännön toimivuudesta.
- Laaditaan raportit arviointien roolista kestävä kehityksen kansallisten strategioiden kehittämisessä ja politiikan vaikuttavuuden mittaamisesta.
- Edistetään yhteistyössä ympäristöministeriön ja ERA-Net yhteistyökumppanien kanssa maidenvälisen rahoitusohjelmien toimivuutta ja niissä tuotetun tutkimustiedon hyödynnettävyyden edellytyksiä ympäristöasioiden hallinnassa.

Laboratoriotoiminta

Toiminnan yleiset tavoitteet 2008-2010:

Kehitetään edelleen SYKEN valmiuksia toimia vesipolitiikan puitedirektiivin, maa-peränsuojelua koskevien säädösten sekä kansainvälisten sopimusten edellyttämien mittaus- ja tutkimusmenetelmien vertailulaboratoriona. Tärkeitä painopisteitä ovat edelleen biologiin menetelmiin liittyvän vertailulaboratoriotoiminnan kehittäminen sekä yhteistyö Mittatekniikan keskuksen kanssa sopimuslaboratoriotoiminnan kehittämistä kemian alueelle.

Uusia mittausmenetelmiä ja -tekniikoita kehitetään ja sovelletaan direktiivien kansallisen toimeenpanon tarpeisiin. Kehitystyö tukee myös valvontaa, tutkimusta ja vertailulaboratoriotoimintaa, kuten vertailumittausten järjestämistä alan toimijoille. Painopisteenä on edelleen haitallisten aineiden mittausmenetelmien ja asiantuntijuuden kehittäminen. Uutena painopisteenä on nanoteknologian laajoista tuotesovelluksista aiheutuvien riskien ja hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen ja toimenpiteet ympäristösektorilla.

Ympäristöhallinnon laboratoriotoiminnan koordinoitua jatketaan ja vahvistetaan edelleen taloudellisuuden ja kustannusten hallintaa. Valtiovarainministeriön asettama kaikki hallinnonalat kattava hanke kemiallisen analytiikan tuottamisen tehostamisesta koskee myös ympäristösektoria. SYKEN laboratorio osallistuu hankkeen ehdotusten perusteella päätettyjen toimenpiteiden toteuttamiseen.

Tulostavoitteet 2008:

- Aloitetaan pohjaeläinmenetelmiä koskeva vertailulaboratoriokehitystyö tavoitteena liittää osaamisalue osaksi vertailulaboratoriota vuonna 2010. Vuoden 2008 aikana kehitetään toimintamalli ja kootaan asiantuntijaverkosto.
- Sovitaan Säteilyturvakeskukseen (STUK) kanssa säännöllisten radonvertailujen järjestämisestä STUK:n säteilyvalvonnan tueksi sekä muusta mahdollisesta yhteistyöstä. Tavoitteena on saada sopimus ja suunnitelmat valmiiksi vuonna 2008. Yhteistyö alkaisi vuonna 2009.
- Jatketaan yhteistyötä Mittatekniikan keskuksen kanssa kemian alan sopimuslaboratoriotoiminnan kehittämiseksi. Vuonna 2008 kehitetään ja testataan laitteistoa ja menetelmiä sekä valmistellaan isotooppilaimennosmenetelmän akkreditointia metalleille. Tavoitteena on että lupaa sopimuslaboratoriona toimimiselle voitaisiin hakea vuonna 2010.
- Jatketaan prosessiohjautuvan toimintamallin kehittämistä palvelujen sujuvuuden ja laadun parantamiseksi myös vertailulaboratoriotoiminnan osalta. Tavoitteena on siirtyä prosessimaiseen toimintaan vuonna 2010.
- Jatketaan valmiuksien luomista vesipolitiikan tytärdirektiivin luonnoksessa esitettyjen prioriteettiaineiden seurannan käynnistämiseksi. Vuoden 2008 aikana kehitetään valmiudet bromattujen difenyyliettereiden (palonestoaineita) ja polyaromaattisten hiilivetyjen (PAH) määrittämiseksi biologisesta materiaalista ja sedimentistä. Vuoden 2008 aikana kartoitetaan myös organotinayhdisteiden määrittämisen tarve eri ympäristönäytteistä.
- Vuonna 2008 saatetaan loppuun hanke tuotekohtaisen kustannustiedon tuottamisesta ympäristöhallinnon laboratorioverkossa ja otetaan kehitetty kustannuslaskentamalli käyttöön. Aloitetaan edellä mainittuun hankkeeseen perustuen selvitys ympäristöhallinnon tuotannollisesta kilpailukyvyistä muihin vastaavia palveluja tarjoaviin yrityksiin verrattuna.

Geoinfomatiikka ja alueiden käyttö**Toiminnan yleiset tavoitteet 2008-2010:**

Geoinfomatiikan ja alueidenkäytön tutkimus- ja kehittämistoiminta tähtää menetelmien kehittämiseen ympäristön operatiiviseen seurantaan (lumi, vesien laatu, maanpeite sekä öljyvahingot), luonnonvaroja ja ympäristöä koskevien tietojen ja tietojärjestelmien täysimittaiseen hyödyntämiseen kansallisesti ja kansainvälisesti sekä tiedon tuottamiseen politiikan ja päätöksenteon tueksi.

Kehittämistoiminnassa varmistetaan tietojen ja järjestelmien yhteensopivuus EU:n velvoitteiden (kuten Inspire-direktiivi) ja ohjelmien (kuten GMES-ohjelma) kanssa. Yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmä ja elinympäristön seurannan tietojärjestelmä yhdistetään käyttäjiä paremmin palvelevaksi kokonaisuudeksi.

Alueidenkäytön keskeisinä haasteina ovat asumisen, maankäytön ja liikennejärjestelmien yhteensovittaminen siten, että väestön, elinkeinojen ja ympäristön tasapainoinen kehitys voidaan turvata. Tietojärjestelmien hyödyntämisessä kiinnitetään erityisesti huomiota kaupunkiseutujen kehittämiseen liittyvään tutkimukseen.

Ympäristöhallinnon paikkatietoinfrastruktuuria, kaukokartoituksen operatiivista toimintaa ja alueidenkäytön tietojärjestelmiä sekä näiden käyttöä kehitetään osana yleistä tukipalveluprosessia sekä SYKEN omaa toimintaa.

Tulostavoitteet 2008:

- GMES (Global Monitoring for Environment and Security) Precursor maanpeitteen tulkintaprojekti Corine 2006 valmistuu vuonna 2008.
- Uusittu relaatiotietokantapohjainen paikkatietojärjestelmä otetaan käyttöön ympäristöhallinnossa vuonna 2008, kokonaisuudessaan uusi järjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2010 aikana.
- Numeerisista maakuntakaavoista lasketut tiedot ovat osana kaavoituksen seurantajärjestelmää vuonna 2008. Kaavoituksen kestotietojen vieminen osaksi kaavoituksen seurantajärjestelmää valmistuu 2009, lähinnä aluekeskusten operatiiviseen lupatoimintaan liittyvä uusittu GISalu-järjestelmä otetaan käyttöön viimeistään 2010.
- Yhdyskuntarakenteen rakentamattomien osien muutoksia tarkastellaan 33 suurimmalla kaupunkiseudulla ja analysoidaan vaikutuksia viherkäytävärakenteen toteutumiseen.

Ympäristön seuranta**Toiminnan yleiset tavoitteet 2008-2010:**

Ympäristön seurantaa kehitetään ja toteutetaan tuottavuuden näkökulmasta uudistetun seuranta-ohjelman mukaisesti. Tavoitteena on aiempaa voimakkaampi seurannan tarvelähtöisyys, seuranta-tulosten hyödyntämisen ja vaikuttavuuden varmistaminen sekä kustannustehokkaiden toimintatapojen ja tekniikoiden laajentaminen.

Tulostavoitteet 2008:

- Laaditaan yhteistyössä alueellisten ympäristökeskusten kanssa uusi ympäristön seurannan ohjelma vuosille 2008-2010. Ohjelmassa yhdistetään aiemmin erillisinä olleet valtakunnallinen ja alueellinen seuranta. Samalla luodaan seurannalle yhtenäiset tarvelähtöiset perusteet, jotka tukevat seurantaan käytettävien voimavarojen tarkoituksenmukaista jakautumista ympäristökeskusten välillä.

1.2.1.10

Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunta

Toiminnan yleiset tavoitteet 2008-2010:

Ympäristövahinkojen torjunnassa kehitetään erityisesti Suomenlahden torjuntavalmiutta sekä riskien hallintaa ja hankitaan öljyntorjuntaan tarkoitettu monitoimialus puolustusvoimien kanssa.

Kovaan merenkäyntiin ja jääolosuhteisiin soveltuvia torjuntamenetelmiä sekä kemikaalivahinkojen torjuntaa kehitetään. Kehittämisessä korostuvat myös kansainväliset T&K-projektit sekä yhteistyö IMO:n (International Maritime Organisation), EU:n ja HELCOMin kanssa samoin kuin yhteistyö Viron ja Venäjän viranomaisten kanssa.

Tulostavoitteet 2008:

- Rannikon ja sisämaan ympäristövahinkojen torjuntavalmiutta tehostetaan aluepelastuslaitosten ja alueellisten ympäristökeskusten kanssa. Torjuntakaluston saatavuutta parannetaan valtion, kuntien ja yksityisten palveluntarjoajien yhteistyöllä. Valmistellaan uusi öljyntorjuntaohje, jossa määritellään tavoitteet pelastuslaitosten öljyntorjuntavalmiudelle.
- Avustetaan mahdollisen öljyntorjunnan osaamiskeskuksen käytännön suunnittelussa.
- Tehostetaan päästöjen valvontaa Suomen aluemerellä ja talousvyöhykkeellä muun muassa uudistamalla valvontalentokoneiden öljypäästöjen valvontalaitteet ja jatkamalla öljypäästöjen satelliittivalvontaa sekä päästövalvonnan kansainvälistä yhteistyötä.
- Toteutetaan öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntaan soveltuvan monitoimialuksen hankinta yhdessä merivoimien kanssa tavoitteena saada alus käyttöön viimeistään v. 2010.
- Laaditaan kokonaisselvitys valtion ja kuntien öljyntorjuntavalmiuden kehittämisestä vastaamaan öljynkuljetusten kasvun aiheuttamaa riskin lisääntymistä ottaen huomioon SYKEn laatima ehdotus valtion öljyntorjuntavalmiudesta merellä.

1.2.1.11

Tutkimuksen alueellistaminen

Toiminnan yleiset tavoitteet 2008-2010:

Alueellistamisen yleistavoitteena on, että alueellisten toimipaikkojen toimintamomentilta palkatun henkilöstön kokonaismäärä vuonna 2010 on hieman yli 20 htv. Kun tutkimustehtävissä ulkopuolisen rahoituksen arvioidaan olevan lähes yhtä suuri kuin omarahoitus, alueellisten toimipaikkojen kokonaishenkilöstön arvioidaan olevan vuonna 2010 yli 40 htv.

Tulostavoitteet 2008:

- Laaditaan Joensuun, Jyväskylän ja Oulun toimipaikkojen vuoteen 2011 ulottuvat kehittämissuunnitelmat, joissa esitetään myös kehittämisen linjaukset vuoteen 2015 saakka
- SYKEN Kuopion toiminnan suunnittelua jatketaan ekologisen riskinarvioinnin pohjalta
- Ystävyyden puiston tutkimuskeskukselle laaditaan yhteistyössä Kainuun ympäristökeskuksen kanssa tutkimusstrategia, joka muodostaa pohjan tutkimuskeskuksen tulosohejaukselle.

1.2.2

Tukipalveluiden keskeiset tehtävät

1.2.2.1

Hallintopalvelut

Toiminnan yleiset tavoitteet 2008-2010:

Hallintopalveluja ja –tehtäviä tukevien sähköisten järjestelmien ja palveluiden sekä niihin liittyvien prosessien kehittämistä jatketaan. Hankinnoissa käytetään mahdollisimman paljon Hanselin puite-sopimuksia sekä hallinnonalan yhteiskilpailutuksia.

Tulostavoitteet 2008:

- Otetaan käyttöön uusi projektinhallinta- sekä työajanseuranta- ja raportointijärjestelmä vuonna 2008.
- Hallinnonalan sisäisten tukipalvelujen keskittäminen ympäristöhallinnon palveluosiin saadaan valmiiksi vuonna 2008. SYKEN sisäisten tukiprosessien kehittämistä ja keskittämistä jatketaan.
- Laaditaan SYKEN alueellisten toimipaikkojen toimitilasuunnitelma vuonna 2008.

1.2.2.2

Tietohallinto

Toiminnan yleiset tavoitteet 2008-2010:

Ympäristöhallinnon tiedon hallinnan strategian mukaisesti jatketaan siirtymistä perusvalmiuksien rakentamisesta informaatio- ja kommunikaatioteknologian (ICT) käytön hyödyntämiseen. Hankkeet saadaan päätökseen vuonna 2008, jolloin tiedon hallinnan strategia uudistetaan. Uuden strategiakauden aikana korostetaan tuottavuutta ja palvelukykyä ja siirretään valtaosa toiminnasta sähköiseksi.

SYKE osallistuu ICT-hankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen ja hoitaa ympäristöhallinnon ICT-palvelukeskustehtäviä. Valtionhallinnon siirtyessä perustietotekniikkapalvelujen keskitettyyn tuotantomalliin SYKEN ICT-palveluiden tuotannon painopiste kohdentuu nykyistä enemmän ympäristöhallinnon ydintoimintaa tukeviin tietojärjestelmiin ja palveluihin, mm. perusympäristötiedon- ja tietojärjestelmien tekemiseen ja tarjoamiseen yhteistyötahoille. Vuosina 2008-2012 on tarpeen uusia hallinnonalan teknisiä palveluja (mm. ryhmätyön tukijärjestelmät, asianhallinta sekä Internet- ja intranet –alustat).

Ympäristöhallinnon kirjastotietopalveluja kehitetään vuonna 2007 sovittujen linjausten mukaisesti. SYKEN tietopalvelua kehitetään toimialansa osalta hallinnonalan erikoiskirjastona, joka koordinoi yhteistyötä, karsii päällekkäisiä tehtäviä, kehittää yhteisiä työvälineitä ja järjestelmiä sekä huolehtii yhteisten menettelyohjeiden laatimisesta.

Tulostavoitteet 2008:

- Suunnitellaan uusi tietotekninen perusarkkitehtuuri, joka pitää sisällään tulevaisuuden työkaluohjelmistot, ryhmätyö-, sekä uudet viestintävälineet. Suunnitelma valmistuu vuonna 2008 ja sitä toteutetaan tiedon hallinnan johtoryhmän priorisoinnin mukaisesti.
- Toteutetaan ARAn tietotekniikan yhdenmukaistaminen muun hallinnon kanssa.
- Kehitetään tietojärjestelmiä raportointityön tehostamiseksi ja laadun parantamiseksi.
- Edistetään eri hallinnonaloilla käytettävien tietojärjestelmien yhteensopivuuden parantamista ja päällekkäisyyksien poistamista.
- Laajennetaan sähköistä asiointipalvelua kattamaan yleisimpiä asiointi- ja tietotarpeita toteuttamalla mm. asiakirjojen sähköinen julkaisujärjestelmä sekä tietojärjestelmien suorakäyttö.
- Toteutetaan uusi ympäristötiedon internet-käyttöliittymä, jonka kautta tarjotaan käyttäjätasoisesti sekä perus- että tulkittua ympäristötietoa. Samassa yhteydessä valitaan ja otetaan käyttöön uudet tietovarastointi- ja raportointiohjelmistot. Työ valmistuu 2009
- Toteutetaan ympäristöhallinnon kirjastotietopalveluita koskevan kehityshankkeen ehdotuksen mukaiset uudelleenjärjestelyt. Otetaan käyttöön uusi kirjastotietojärjestelmä.
- ATK-ajokortin B-osion on suorittanut 80 % sykeläisistä vuoden 2010 loppuun mennessä.

1.2.2.3

Viestintä ja verkkopalvelut

Yleislinjaukset 2008-2010

Sisäisten ja ulkoisten viestintäpalvelujen käyttökelpoisuutta lisätään muun muassa kehittämällä ajankohtaisviestintää ja tehokkaita tietopaketteja sekä avaamalla sähköisiä palveluita tietovarantoihin. Sisäistä ja ulkoista verkkopalvelua lähennetään toiminnallisesti verkkopalvelu-uudistuksen yhteydessä. Kohdennetaan viestintää tietyille painopisteille vaikuttavuuden tehostamiseksi. Sidosryhmäasioiden hoitoa parannetaan huomioimalla erityisesti kansainvälisiä yhteistyötahoja.

Tulostavoitteet 2008

- Käynnistetään SYKEN erityistilanteiden viestintäohjeiden uudistus ja saatetaan se päätökseen vuonna 2009.
- Osallistutaan perustettavaan ympäristöhallinnon ajankohtaisviestinnän kehittämisyöryhmään, jonka tehtävänä on selvittää uusia tehokkaita ajankohtaisviestinnän keinoja ja palveluja käyttöönotettaviksi vuosina 2008-2009.
- Laaditaan intranettiin malli asiantuntijan viestintäohjeista.
- Laaditaan ympäristöhallinnon sisäisen viestinnän hyvien käytänteiden opas verkkoon.
- Analysoidaan SYKEN sidosryhmiä osana ympäristöhallinnossa tehtävää sidosryhmäanalyysia, jotta voidaan kehittää viestintää vuosina 2009-2010.
- Käynnistetään ympäristöhallinnon verkkopalvelun uudistaminen osallistumalla esiselvityksiin, jotta voidaan tarkentaa SYKEN vastuualueita vuosina 2008-2010 tehtävässä verkkopalvelu-uudistuksessa.
- Avataan verkkopalvelu ympäristön tilaa koskeviin tietovarantoihin.

1.2.3

Laadun hallinta

Toiminnan yleiset tavoitteet 2008-2010:

Sopimuskaudella erityisiä kehittämiskohteita ovat sisäinen yhteistyö, palvelunäkökulman lisääminen ja tiedon tarjoaminen asiakkaille ja sidosryhmille käyttökelpoisessa muodossa. Keskeiseksi kehittämistarpeeksi on noussut myös organisaation eri tasoilla toteutettavien, toiminnan ohjaukseen, laatuun, seurantaan ja suunnitteluun liittyvien hankkeiden kokoaminen yhteen sekä niiden parempi koordinointi.

Tuottavuusohjelmassa korostetaan prosessien kehittämisen tärkeyttä. Toiminnan prosessien yksinkertaistaminen ja käytäntöön vienti edellyttävät uutta osaamista ja uudenlaisia ratkaisuja. Tuottavuuden parantamisen kannalta resurssien joustavan käytön edistäminen yli osasto- ja yksikkörajojen on tärkeää. Strategisen ohjauksen vahvistamiseen liittyy tärkeänä osana strategisten mittareiden käyttöönotto.

Tulostavoitteet 2008:

- Vuonna 2008 saadaan valmiiksi Euroopan laatupalkinnon mukainen arviointi kevennettynä menettelynä. Samalla tuotetaan aineistoa vuonna 2008 toteutettavaa kansainvälistä arviointia varten. Molemmat arvioinnit tuottavat aineistoa tulevien kehittämishankkeiden määrittelyyn ja toiminnan suuntaamisen tueksi.
- Tuetaan OECD:n Suomen ympäristöpolitiikan maatutkintaa tuottamalla asiaa koskevaa tietoa.

Tavoite strategiselle mittarille:

Asiakas-/sidosryhmiltä saadut arvioinnit: Tavoitteena on vuonna 2008 kehittää ja ottaa käyttöön www-pohjainen sähköpostikysely, joka antaa yleistietoa SYKEN asiakkaiden kokemuksista SYKEstä yhteistyökumppanina palvelujen tarjoajana ja kehittäjänä.

Tarkoitus on luoda joka toinen vuosi toistettava kysely, jonka perusteella voidaan asettaa tavoitteita ja tehdä johtopäätöksiä SYKEN tuloksista ja laadun hallinnasta.

1.2.4

Rahoitus ja toiminnallinen tehokkuus

1.2.4.1

Rahoitus

Tulossopimukseen kuuluvia tutkimus- ja kehityshankkeita tehdään merkittävilta osin yhdistämällä SYKE:n budjettirahoitusta ja ulkopuolista rahoitusta mahdollisimman hyvien kokonaisuuksien luomiseksi. Budjettirahoitusta käytetään rahoittajien edellyttämään omarahoitusosuuteen, joka useimmiten on vähintään puolet hankkeiden kokonaisrahoituksesta.

Milj.euroa	2008 TAE	2009	2010
Suora budjettirahoitus	26,4	26,1	25,8
Ulkopuolinen rahoitus	15,0	15,0	15,0
- ympäristöministeriö *	4,0	4,0	4,0
- muu julkisen sektorin rahoitus	4,0	4,0	4,0
- budjetin ulkopuolinen rahoitus	2,5	2,5	2,5
- maksullisen toiminnan tulot	4,5	4,5	4,5
Yhteensä	41,4	41,1	40,8

* Valtioneuvoston kehyspäätöksissä tutkimusrahoitukseen tehdyt leikkaukset heijastuvat todennäköisesti SYKE:lle ympäristöministeriöstä tulevaan rahoitukseen. YM:n rahoitukseen vuonna 2008 sisältyy 0,28 M€ tutkimuksen alueellistamisen rahoitusta.

1.2.4.2

Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnan yleiset tavoitteet 2008-2010:

Toteutetaan vuonna 2007 uudistetun rahoitusstrategian linjauksia ja kehittämishankkeita, jotka sisältävät mm. tuottavuusohjelman toteuttamisen edellyttämät toimenpiteet.

Tulostavoitteet 2008:

Kannattavuus: Maksullisen sekä yhteisrahoitteisen toiminnan kannattavuus vuonna 2008 on seuraava:

	Vuosi 2008
Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet	101%
Julkisoikeudelliset suoritteet	90%
Yhteisrahoitteiset hankkeet	52%

Vuosina 2009 ja 2010 kannattavuus pysyy samalla tasolla.

Henkilötyövuodet ja kustannukset: Henkilötyövuosien ja toiminnan kustannusten jakauma tehtäväalueittain vuonna 2008 on seuraava:

Tehtäväalue	Vuosi 2008	
	Henkilötyövuodet (htv)	Kustannukset yht. (M€)
Tutkimus	203	13,1
Asiantuntijapalvelut ja viranomaistointiminta	222	18,3
Ympäristön seuranta, tietojärjestelmät ja raportointi	79	5,9
Johto, sisäinen hallinto ja viestintä	63	4,8
Hallinnonalan tukipalvelutehtävät	34	3,6
Yhteensä	601	45,7

Tavoitteet strategisille mittareille:

Rahoitusjoustop määrä: Rahoitusjoustop lisätään. Rahoitusjoustoplla tarkoitetaan sitä rahamäärää, jota ei vuoden alussa ole sidottu toiminnan ylläpitoon. Se kuvaa SY-KE:n mahdollisuuksia reagoida nopealla aikavälillä äkillisiin resurssitarpeisiin sekä suunnata toimintaa joustavasti. Rahoitusjoustop indikoi toiminnallista tehokkuutta varmistamalla tarvittavien säästöjen syntymisen.

- Sitomatonta rahoitusosuutta pyritään lisäämään vuoden 2007 tasosta 900 000 euroa tasolle 1,5 M€ vuoteen 2010 mennessä. Vuonna 2008 rahoitusjoustop on n. 1 M€.

Valikoitujen tuotteiden ja palveluiden yksikkökustannukset: Tarkoitus on laajentaa yksikkökustannusten arviointia nykyistä kattavammaksi niin, että sillä voidaan seurata merkittäviä resurssikäytön alueita ja tarkastella kustannuskehitystä. Tällaisia alueita ovat seuranta, merkittävät viranomaistoiminnot ja hallintopalvelut. Seurantajärjestelmä kehitetään vuonna 2008 ja se antaa mahdollisuuden seurata toiminnallisen tehokkuuden kehitystä.

Valikoitujen tuotteiden ja palveluiden tuottavuus: Tuottavuutta voidaan arvioida yksikkökustannustietojen tarkastelun yhteydessä. Lisäksi tarkastellaan mahdollisuuksia arvioida laajempien kokonaisuuksien kuten tutkimustoiminnan tuottavuutta. Seurantajärjestelmää kehitetään vuonna 2008.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Toiminnan yleiset tavoitteet 2008-2010:

Toteutetaan vuosien 2007-2011 henkilöstösuunnitelmaa ja vuonna 2007 uusittua henkilöstöstrategiaa.

Tulostavoitteet 2008:

- Henkilöstöstrategiaan liittyvät toimenpiteet ja hankkeet suunnitellaan ja toteutus aloitetaan v. 2008. Toteutuksessa huomiota kiinnitetään muutoksen hallintaan, osaamisen kehittämiseen, työhyvinvointiin ja henkilöstön palkitsemisjärjestelmien toimivuuteen. Henkilöstön tilaa kuvaavaa raportointia parannetaan mm. henkilöstötilinpäätöstä ja palkkausjärjestelmän tilastointia kehittämällä.
- Numeeriset tavoitteet:

	Toteuma 2006	Arvio 2007	Tavoite 2008	2009	2010
Työyhteisön toimivuus*	3,28	-	3,35	-	3,40
Henkilöstön määrä (htv)	581	575	601	570	565
Määräaikaisten osuus (%)	21	20	20	19	18
Korkeakoulututkintojen suorittaneiden osuus (%)	71	71	71	72	72
Henkilöstökoulutus, työpäivää/htv	3	4	4	4	4
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7
Johtamisen erikoisammattitutkinnon suorittaneiden määrä	18	-	-	11	-

**Työyhteisön toimivuus*: Työyhteisön toimivuudesta kerätään systemaattisesti tietoa joka toinen vuosi (2008 ja 2010) menetelmällä, joka mahdollistaa laajan vertailun valtionhallinnossa. Tulokset heijastavat SYKE:n henkisten voimavarojen hallintaa. Vuoden 2006 kyselyn perusteella työtyytyväisyysindeksi oli 3,28, mikä vastaa valtionhallinnon keskimääräistä tasoa. Tavoitteena on, että kyselyjen tulokset ovat vertailuaineistoon nähden parempia kuin valtionhallinnon organisaatioissa keskimäärin.

Toteuttamisen seuranta ja raportointi

Alustava, tiivis kokonaisarvio tulostavoitteiden toteutumisesta tehdään vuosittain 30.9. mennessä. Samalla raportoidaan keskeiset poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa. Lopulliset raportit tulostavoitteiden toteutumisesta ja voimavarojen käytöstä toimitetaan toimintakertomuksen yhteydessä vuosittain 15. maaliskuuta mennessä.

Helsinki, 11. päivänä helmikuuta 2008

Kimmo Tiilikainen
Ympäristöministeri

Lea Kauppi
Pääjohtaja

Sirkka Hautajärvi
Kansliapäällikkö

2 Palvelusopimus

Tähän Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön väliseen palvelusopimukseen on kirjattu SYKEN jatkuvaluonteiset tehtävät ministeriölle, alueellisille ympäristökeskuksille ja muille tahoille vuosina 2008-2010.

2.1

Yleiset periaatteet

Suomen ympäristökeskus tukee ympäristöpolitiikan tavoitteiden ja keinojen arviointia ja valintaa sekä ympäristöpolitiikan toimeenpanon valmistelua tuottamalla ympäristöongelmien ratkaisemisen kannalta olennaista tutkimus- ja seurantatietoa sekä ympäristöhallinnon ja koko yhteiskunnan tarpeita vastaavia asiantuntija- ja viranomaispalveluja ympäristöhallinnosta 1995 annetun lain 6 § mukaisesti. Tehtävissään SYKE tulee varmistaa tuotettavan tiedon ja palvelun laatu, luotettavuus ja hyödynnettävyys. Erityistä huomiota sopimusta toimeenpantaessa kiinnitetään vuorovaikutukseen ministeriön sekä muiden sidostahojen kanssa. Nopea kehitys ympäristöalalla edellyttää myös asiakkaiden tarpeiden ja toimintaympäristön muutosten jatkuvaa tunnistamista, arviointia ja ennakoimista. SYKE sitoutuu toiminnassaan pysyväisluonteisten tehtäviensä jatkuvaan kehittämiseen ja toiminnan tehostamiseen.

Tämä sopimus kattaa SYKEN jatkuvaluonteiset asiantuntijapalvelut sekä niihin kiinteästi liittyvän pienimuotoisen kehittämistoiminnan. Palvelusopimuksen lisäksi laaditaan vuosittain tulossopimus, johon sisältyy osin myös palvelusopimuksessa kuvattuihin tehtäviin liittyviä tavoitteita. SYKEN yksiköiden vuosittain laatimissa toimintaohjelmissa voidaan tarkentaa palvelusopimuksen toimeenpanoa esimerkiksi määrittämällä minä vuosina määräjain toistuvia tehtäviä tehdään.

2.2

Vesiensuojelu

2.2.1

Lainsäädännössä osoitetut erityistehtävät

SYKE hoitaa seuraavat lainsäädäntöön perustuvat erityistehtävät:

- *Valtioneuvoston asetus yhdyskuntajätevesistä*: SYKE huolehtii asetuksen toimeenpanon edellyttämien tietojärjestelmien tietosisällön ajantasaisuudesta, pitää ajan tasalla asetuksen täytäntöönpanon seurantaohjelmat, seuraa niiden toteutusta sekä laatii tilannekatsaukset. Tehtävään sisältyvät raportoinnit ja selvitysten laatiminen EU:lle.

- *Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla:* SYKE kokoaa tietoutta yleisesti saatavilla olevista jäteveden käsittelylaitteistoista ja menetelmistä. Lisäksi SYKE arvioi tietojen luotetta vuutta ja puolueettomuutta ja ylläpitää SYKEN puhdistamotiedostoa.
- *Laki vesienhoidon järjestämisestä:* SYKE hoitaa ministeriön määräämiä tehtäviä lain täytäntöön panemiseksi ja antaa alueellisille ympäristökeskuksille asiantuntija-apua sekä pitää rekisteriä suojeltavista alueista.
- *Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle haitallisista aineista:* SYKE valmistelee 12 §:n mukaisen suunnitelman aineiden valinnasta, ympäristölaatuormeista sekä päästöjen ja huuhtoutumien rajoittamistoimista.
- *Maa-aineslaki (23b §):* SYKE ja alueelliset ympäristökeskukset ylläpitävät maa-ainesten ottamisen ja sen seurannan järjestämiseksi tietojärjestelmää lain mukaisesti luvista, ilmoituksista ja tilan seurannasta.

2.2.2

Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät

SYKE hoitaa seuraavien kansainvälisten sopimusten ja ohjelmien toimeenpanossa tarvittavia asiantuntija-, koordinointi- ja raportointitehtäviä:

- Itämeren suojelusopimus
- Suomenlahtiyhteistyö
- Koillis-Atlantin suojelusopimus
- Yleissopimus jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä
- ECE:n rajavesistösoopimus sekä vettä ja terveyttä koskeva pöytäkirja
- Suomen ja Venäjän välinen rajavesisopimus
- YK:n kestävän kehityksen komiteaan ja Johannesburgin toimintasuunnitelmaan liittyvät vesiasiat
- EUROSTAT- ja OECD-raportoinnin tietojen toimittaminen
- EEA:n Focal Point -tehtävät

2.2.3

Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät

SYKE vastaa ympäristöhallinnon kolmivuotisen seurantaohjelman kokoamisesta ja sen toimeenpanosta yhdessä aluehallinnon kanssa. Seurantaohjelmaan kuuluvat vesien tilaan, vesien kuormitukseen sekä vesivaroihin ja niiden käyttöön liittyvät operatiiviset seurannat, mukaan lukien vesienhoidon järjestämisestä annetussa laissa edellytetyt seurannat. Keskeiset seurannan osa-alueet ovat:

- hydrologinen seuranta,
- pohjavesien seurannat
- sisävesien seurannat, ja
- rannikkovesien seurannat.

SYKE huolehtii ajantasaisesta tiedon käsittelystä, päivityksestä ja tietopalveluista sekä vastuullaan olevista tietojärjestelmistä. Tietopalveluihin liittyen SYKE tuottaa ministeriön tarpeisiin valtakunnallisia selvityksiä. Keskeisiä tietojärjestelmiä ovat:

- Pintavesien tilan tietojärjestelmä
- Kasviplanktonrekisteri
- Levähaittarekisteri
- Pohjaeläinrekisteri
- Hydrologinen tietokanta
- Vesistömallijärjestelmä

- Vesihuoltolaitostietojärjestelmä (VELVET)
- Pohjavesitietojärjestelmä
- Talousjätevesiasetuksen (542/2003) edellyttämä tiedosto
- Kuormituksen arviointijärjestelmä (VEPS)

2.2.4

Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle

SYKE hoitaa vesienhoidon järjestämiseen liittyen seuraavat tehtävät:

- tietojen hallintaan, EU –työryhmiin ja raportointiin liittyvät tehtävät,
- koulutustilaisuudet ja toimeenpanon asiantuntijapalvelut mm. seuraavissa tehtävissä: pinta- ja pohjavesien luokittelu, kuormituksen ja toimenpiteiden vesistövaikutusten arviointi, haitalliset aineet, taloudelliset vaikutukset sekä rakennetut vesistöt, ja
- toimeenpanon ohjeistuksen kehittäminen, ylläpito ja neuvonta.

SYKE tuottaa edellä olevan lisäksi asiantuntijapalveluita mm. koulutuksen, neuvonnan ja ohjeistuksen avulla seuraavilla alueilla:

- vesiensuojelu ja vesihuolto,
- hydrologia,
- pohja- ja tekopohjavesien sekä maa-ainesten kestävä käytön edistäminen ml. seuranta ja ympäristöriskien hallinta,
- vesistöjen kunnostus ja luonnonmukainen vesirakentaminen, ja
- suunnittelu- ja rakentamistoiminta ja rakentamistoiminnan taloudellisuuden seuranta.

SYKE avustaa ministeriötä säädösvalmisteluissa sekä säädöksiin ja niiden toimeenpanoon liittyvässä tiedotus-, valistus- ja neuvontatoiminnassa sekä laatii arvioita vesiensuojelun tavoitteista ja niiden toteutumisesta.

SYKE hoitaa EU:n vesiensuojelua koskevien direktiivien täytäntöönpanoon liittyvät raportointitehtävät raportoinnista annetun direktiivin 91/692/ETY mukaisesti.

Lisäksi SYKE hoitaa vesien suojelua, hoitoa ja käyttöä koskevaa tiedotusta. Keskeisiä tiedotettavia asioita ovat mm. levätiedotus, hydrologiset tiedotteet sekä hydrologiaan ja vesivaroihin liittyvistä erityistilanteista tiedottaminen.

2.3

Ilmastonmuutos ja ilmansuojelu

2.3.1

Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät

Ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskeva yleissopimus ja sen pöytäkirjat; Helsingin ja Oslon rikkipöytäkirjat, Sofian typpipöytäkirja, Geneven haihtuvia orgaanisia yhdisteitä koskeva pöytäkirja, Århusin raskasmetallipöytäkirja, Århusin hitaasti hajoavia orgaanisia yhdisteitä koskeva pöytäkirja ja Göteborgin moniyhdistemonivaikutuspöytäkirja:

- SYKE toimii päästöinventaaroiden vastuuyksikkönä, joka kokoaa vuosittain ilman epäpuhtauksien päästötiedot ja valmistelee niitä koskevat raportit yhteistyössä Tilastokeskuksen ja muiden asiantuntijalaitosten kanssa.
- SYKE toimii yhdennettyjen ja muiden seuranta-alueiden ylläpidon, tulosten kokoamisen ja raportoinnin ja yhdennettyjen arviointimallien kansallisissa ja kansainvälisissä asiantuntijatehtävissä.

SYKE toimii asiantuntijalaitoksena ja osallistuu YK:n ilmastopöytäkirjan (UNFCCC) ja sen alaisen Kioton pöytäkirjan edellyttämiin päästötietojen laskenta- ja kokoamistehtäviin sekä raportointiin ja muiden sopimuspuolten inventaarien tarkastuksiin Tilastokeskuksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.

SYKE avustaa ministeriötä EU:n ilmansuojeluohjelman toimeenpanossa sekä tuottaa ohjelmaa varten päästöskenaarioita.

SYKE osallistuu päästötietojen tuottamiseen liittyvään kansainväliseen asiantuntijatyöhön UNECE:n, IPCC:n, OECD:n ja PMN:n työryhmissä ja projekteissa.

2.3.2

Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät

SYKE toimii EEA:n sekä ympäristöä koskevan Euroopan tieto- ja seurantaverkon perustamisesta annetussa EU:n asetuksessa (1210/90/ETY) määriteltynä kansallisena tietokeskuksena sekä hoitaa EEA:n kansallisen asiantuntijalaitoksen tehtävää neljällä ilmasektorilla (air and GHG emissions, climate change, climate change assessment, air pollution assessment).

SYKE ylläpitää ilmapäästötietojärjestelmää.

2.3.3

Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle

SYKE valmistelee seuraavien EY:n ilmapäästöjä koskevien direktiivien edellyttämät raportit ilman epäpuhtauksista ympäristöministeriölle EY:n komissiolle edelleen toimitettaviksi:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisista päästörajoista (2001/81/EY)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta (2001/80/EY)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi jätteenpoltosta (2000/76/EY)
- Neuvoston direktiivi orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä toiminnoissa ja laitoksissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta (1999/13/EY)

SYKE tuottaa ja ylläpitää menetelmiä ja päästökertoimia mm. teollisuudesta, energian tuotannosta sekä jätteiden käsittelystä syntyvien päästöjen määrittämiseksi ja pitää näitä tietoja saatavilla mm. kansainvälisten päästökisterien (EPER ja PRTR) tarpeisiin.

SYKE hoitaa ilmastonmuutosta ja ilmansuojelua koskeviin tehtäviinsä liittyvää tiedotusta ja neuvontaa.

2.4

Kemikaalit ja geenitekniikka

2.4.1

Lainsäädännössä osoitetut erityistehtävät

Kemikaalilaki

SYKE vastaa seuraavista kemikaalilaissa osoitetuista kemikaalien ympäristöhaittojen ehkäisemiseen ja torjumiseen liittyvistä valvontaviranomaisen tehtävistä:

- Suojauskemikaalien, antifoulingvalmisteiden, biosidisten torjunta-aineiden ja biosidivalmisteiden hyväksymismenettely yhteistyössä STTV:n kanssa. Tehtävät sisältävät ympäristövaikutusten arvioinnin, hakemusten hallinnollisen käsittelyn, päätösten valmistelun ja valvonnan, ohjeistuksen ja lomakkeiden laadinnan sekä biosididirektiiviin (1998/8/ETY) perustuvan toimivaltaisen viranomaisen tehtävät ja EY-yhteistyön. SYKE myös ylläpitää luetteloa sallituista valmisteista sekä tekee niitä koskevat myyntimääräselvitykset.
- REACH-asetukseen (1907/2006) liittyvät toimivaltaisen viranomaisen ja valvontaviranomaisen tehtävät. SYKE hoitaa yhdessä STTV:n kanssa REACH-neuvontapalvelua.
- Olemassa olevien aineiden riskien arvioinnista annetun EY:n asetuksen (793/93) toimivaltaisen viranomaisen tehtävät yhteistyössä STTV:n kanssa. Tehtävät sisältävät Suomen vastuulle osoitettujen aineiden ympäristöriskien arvioinnin, riskinvähennyssuosituksen valmistelun, asetuksen toimeenpanon valvonnan sekä osallistumisen toimeenpanoon liittyvään EU-yhteistyöhön.
- Uusien aineiden ilmoitusmenettelyyn liittyvä ympäristöriskien arviointi
- EY:n POP-asetuksen (840/2004) toimeenpanon toimivaltaisen viranomaisen tehtävät
- Vaarallisten kemikaalien tuonnista ja viennistä annetun EY:n asetuksen (304/2003) toimivaltaisen viranomaisen tehtävät
- EY:n pesuaineasetuksen (648/2004) toimivaltaisen viranomaisen tehtävät, mm. poikkeuslupamenettelyt

Kasvinsuojelulainelaki

- SYKE vastaa kasvinsuojeluaineiden kansalliseen hyväksymismenettelyyn liittyvästä kasvinsuojeluaineiden ympäristövaikutusten arvioinnista ja antaa tähän liittyviä lausuntoja EVIRA:lle.
- SYKE vastaa kasvinsuojeluaineiden tehoaineiden EU-hyväksymismenettelyyn (direktiivi 91/414/ETY) liittyvästä ympäristövaikutusten arvioinnista, antaa tähän liittyviä lausuntoja Eviralle ja osallistuu EU-yhteistyöhön.

Ympäristönsuojelulaki

- SYKE vastaa otsonikerrosta heikentävistä aineista annettuun EY:n asetukseen liittyvistä toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä.
- SYKE vastaa toimivaltaisena viranomaisena tuote-VOC –direktiivin (42/2004) poikkeuslupamenettelystä ja siihen liittyvästä valvonnasta.
- SYKE vastaa fluoratuista kasvihuonekaasuista annettuun EY:n asetukseen (842/2006) liittyvistä toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä.

Geenitekniikkalaki

- SYKE vastaa muuntogeenisten organismien ympäristövaikutusten arvioinnista (kotimaiset tuote-, kenttäkoe- ja kasvihuoneilmoitukset sekä EU:n kenttäkoe-, tuotelupahakemukset ja koeilmoitukset) ja osallistuu lainsäädännön toimeenpanoon liittyvään EU-yhteistyöhön.
- SYKE osallistuu lain toimeenpanon valvontaan yhteistyössä STTV:n ja Eviran kanssa valvomalla muuntogeenisten organismien tarkoituksellista levittämistä ympäristöön.

2.4.2

Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät^{1*}

SYKE hoitaa seuraaviin kansainvälisiin sopimuksiin liittyviä tehtäviä:

Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskeva Tukholman sopimus ja UNECE:n pöytäkirja, vaarallisten kemikaalien tuontia ja vientiä koskeva Rotterdamin sopimus (PIC-sopimus), otsonikerroksen suojelua koskeva Wienin sopimus ja siihen liittyvä otsonikerrosta heikentäviä aineita koskeva Montrealin pöytäkirja

- sopimusten toimeenpanoon liittyvät asiantuntija- ja raportointitehtävät sekä avustaminen sopimusten muuttamista ja täydentämistä koskevissa neuvotteluissa

Haitallisiin aineisiin liittyvät mertensuojelusopimukset (HELCOM, OSPAR ja IMO:n ns. antifoulingisopimus)

- sopimusten toimeenpanoon liittyvät asiantuntija- ja raportointitehtävät

SYKE osallistuu lisäksi asiantuntijana muuhun kemikaaleihin sekä geenitekniikan ympäristövaikutuksiin liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön, erityisesti UNEP:n kemikaalistrategian (SAICM) toimeenpanoon, OECD:n kemikaali- ja biotekniikkaohjelmiin, Cartagenan bioturvallisuuspöytäkirjan toimeenpanoon sekä pohjoismaiseen yhteistyöhön.

2.4.3

Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät

SYKE suunnittelee, koordinoi ja omalta osaltaan toteuttaa haitallisten aineiden seurantaan osana ympäristöhallinnon seurantaohjelmaa. Vuosina 2008-2010 toiminnan pääpaino on vesienhoidon järjestämisen edellyttämien seurantojen sekä haitallisten aineiden seurannan kehittämistä koskeneen HAASTE-projektin suositusten toimeenpanossa.

2.4.4

Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle*

SYKE osallistuu asiantuntijana kansallisen ja EU:n kemikaali- ja kasvinsuojelulainelainsäädännön, haitallisia aineita koskevan muun ympäristölainsäädännön sekä geenitekniikkalainsäädännön valmisteluun, samoin kuin aihealuetta koskevien sopimusten ja ohjelmien valmisteluun.

SYKE tarjoaa asiantuntijapalveluja, koulutusta ja neuvontaa aluehallinnolle kemikaaleihin liittyvissä tehtävissä mm. kemikaalilainsäädännön sekä haitallisiin aineisiin liittyvän ympäristölainsäädännön toimeenpanon ja valvonnan tukemiseksi.

2.4.5

Muut tehtävät*

SYKE hoitaa seuraavat kemikaaleihin ja geenitekniikkaan liittyvät tehtävät:

- ihmisille ja eläimille tarkoitettujen lääkkeiden ympäristövaikutusten arviointi yhteistyössä Lääkelaitoksen kanssa,
- asiantuntijalausunnat geenitekniikan lautakunnalle Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaiselle tehdyistä ilmoituksista, jotka koskevat muuntogeenisiä organismeja sisältäviä ravinto- ja rehuikäyttöön tarkoitettuja tuotteita,

¹ * Täysimääräinen toimeenpano ei mahdollista ilman lisävoimavaroja REACH-tehtäviin

- osallistuminen kemikaaleja, kasvinsuojeluaineita ja geenitekniikkaa koskevien neuvottelukuntien ja muiden pysyväisluontoisten yhteistyötoimielinten työhön, ja
- kemikaalien ja geenitekniikan ympäristövaikutuksiin liittyvä tiedotus, valistus ja tiedon jakaminen.

2.5

Ympäristövahingot, pilaantuneet maat ja maaperän suojelu

2.5.1

Lainsäädännössä osoitetut erillistehtävät

SYKE vastaa alusjätelain mukaisesti ympäristövahinkojen torjunnan organisoinnista ja yleisestä kehittämisestä, ympäristövahinkojen torjuntavalmiuden ylläpidosta ja operatiivisesta torjunnasta sekä lain noudattamisen valvonnasta. SYKE ohjaa ja valvoo maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen torjunnan yleistä järjestämistä ja kehittämistä.

2.5.2

Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät

SYKE valmistelee pilaantuneita maita koskevat raportoinnit EEA:lle sekä tarvittaessa HELCOM:n, OSPAR:n ja Lontoon sopimuksen edellyttämät ruoppausmassoja koskevat raportoinnit.

SYKE hoitaa toimivaltaisena viranomaisena seuraaviin sopimuksiin ja yhteistyöryhmiin liittyvät ympäristövahinkojen torjuntaa koskevat kansainväliset asiantuntija- ja raportointitehtävät:

- HELCOM:n Response-työryhmä,
- Pohjoismaiden välisen öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunnan yhteistyötä käsittelevän sopimus (ns. Kööpenhaminan sopimus),
- EMSA:n öljyntorjuntayhteistyötä käsittelevä komitea, sekä
- Suomen kahdenväliset sopimukset (Venäjä ja Viro) ja näiden maiden kolmikan-
tayhteistyö.

2.5.3

Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät

SYKE vastaa maaperän tilan tietojärjestelmän tietosisällön ylläpidosta ja siihen liittyvästä raportoinnista.

2.5.4

Palvelut ympäristöministeriölle ja aluehallinnolle

SYKE avustaa ympäristöministeriötä pilaantuneisiin maihin ja maaperänsuojeluun liittyvän kansallisen ja EU-lainsäädännön valmistelussa ja toimeenpanossa.

SYKE kokoaa vuosittain valtakunnallisen pilaantuneiden maiden kunnostusohjelman ja arvioi kunnostuskohteiden kiireellisyyttä.

SYKE antaa asiantuntijatukea ympäristöministeriölle ja aluehallinnolle mm. antamalla lausuntoja pilaantuneista maista ja sedimenteistä sekä pohjaveden suojausrakenteista. SYKE osallistuu aluekeskusten ja ministeriön kanssa perustettuihin pilaantuneita maita ja sedimenttejä käsitteleviin työryhmiin. SYKE koordinoi ja vetää

pilaantuneiden maiden arviointia koskevaa asiantuntijalaitosten edustajista koostuvaa arviointiryhmää. SYKE osallistuu kansallisen öljysuojarahaston hallitukseen ja antaa lausuntoja öljysuojarahastolle.

2.5.5

Muut tehtävät

SYKE osallistuu pilaantuneisiin maihin liittyvään EU- ja pohjoismaiseen yhteistyöhön sekä kansallisiin pilaantuneita maita ja sedimenttejä koskeviin yhteistyöelimiin ja työryhmiin.

SYKE järjestää pilaantuneita maita ja sedimenttejä sekä ympäristövahinkojen torjuntaa koskevaa koulutusta sekä tarjoaa niitä koskevaa neuvontaa ja tiedotusta.

SYKE vastaa öljyn, kemikaalien ja veden liikkeiden operatiivisten ennustemallien ylläpidosta ja jatkokehittämisestä. SYKE vastaa osaltaan lento- ja satelliittihavaintoihin perustuvasta laittomien merellisten öljypäästöjen valvonnasta ja onnettomuuksien torjunnan apuvälineeksi kehityksen tekniikan ylläpidosta. SYKE vastaa merellä tapahtuvien öljyonnettomuuksien yhteydessä öljyyntyneiden lintujen hoidon organisoinnista.

SYKE ylläpitää öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunnan sekä muiden ympäristön erityistilanteiden, kuten luonnonvaraisten eläinten poikkeukselliset kuolemat, kasvillisuuden äkillinen vaurioituminen, poikkeukselliset leväkukinnat, edellyttämiä kiireellisiä toimenpiteitä varten ympäristövahinkopäivystystä.

2.6

Ekotehokkuus ja jätteet

2.6.1

Lainsäädännössä osoitetut erityistehtävät

SYKE hoitaa jätteiden kansainvälisistä siirroista annetun EY:n asetuksen sekä Baselin sopimuksen mukaiset toimivaltaisen viranomaisen tehtävät. SYKE toimii lisäksi hyödynnettävien jätteiden siirtoja koskevan OECD:n päätöksen mukaisena toimivaltaisena viranomaisena. SYKE osallistuu jätteesiirtoja koskevaan EY-maiden valvontayhteistyöhön (IMPEL/TFS).

SYKE osallistuu valtakunnallisen jättesuunnitelman ja jätelain nojalla annettavien määräysten ja ohjeiden valmisteluun sekä ylläpitää jätetiedostojen yhteistiedostoa.

SYKE valmistelee jätealan asiantuntijalaitoksena lausunnot lähinnä hallinnon ulkopuolisille tahoille.

2.6.2

Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät

SYKE avustaa ministeriötä Baselin sopimukseen ja OECD-työhön liittyvissä teknisissä kysymyksissä ja hoitaa jätteisiin ja kaatopaikkoihin liittyvän HELCOM-raportoinnin.

SYKE avustaa ministeriötä kansainvälisten kestävä tuotannon ja kulutuksen ohjelmien valmistelussa EU:ssa, UNEP:ssa ja YK:n kestävä kehityksen toimikunnassa.

2.6.3

Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät

SYKE pitää yllä ja kehittää jätealan kansallisia ja kansainvälisiä tarpeita palvelevia seuranta- ja raportointijärjestelmiä ja huolehtii järjestelmien laadunvalvonnasta. Tarvittava tilastoaineisto tuotetaan yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa.

SYKE hoitaa EEA:n ja ETC/WMF:n (materiaalivirta-ainekeskus) edellyttämät jätealan kansalliset tehtävät. SYKE osallistuu ympäristöhallinnon edustajana pohjoismaiseen yhteistyöhön jätealalla sekä tuotepolitiikassa.

2.6.4

Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle

SYKE hoitaa seuraavat lainsäädäntöön perustuvat tietojen keruut ja raportoinnit:

- jäteöljydirektiivi 75/439/ETY
- jätedirektiivi 75/442/ETY
- puhdistamolietedirektiivi 86/278/ETY
- direktiivi vaarallisista jätteistä 91/689/ETY
- kaatopaikkadirektiivi 1999/31/EY
- jätteenpolttodirektiivi 2000/76/EY
- jätteen siirtoasetus 2006/1013/EY

SYKE avustaa ministeriötä jätealan ja tuotepolitiikan kansallisessa ja EY-säädös- ja ohjelmavalmistelussa sekä tukee asiantuntemuksellaan niiden toimeenpanoa antamalla jätealan lausuntoja, neuvontaa ja tuottamalla selvityksiä.

SYKE vastaa jätealan yhteistyöryhmän sihteerin tehtävistä ja vastaa osaltaan hallinnon jätealan sisäisten verkostojen toimivuudesta.

2.6.5

Muut tehtävät

SYKE tarjoaa ekotehokkuuteen ja jätehuoltoon liittyvää koulutusta, tiedotusta ja neuvontaa.

SYKE on edustettuna ympäristömerkintälautakunnassa ja sen johtoryhmässä. SYKE antaa lausuntoja tuotteiden ympäristömerkintöjen myöntämisperusteista.

SYKE osallistuu jätealan sekä ympäristöjohtamisen standardisointityöhön (ISO ja CEN) antamalla ympäristöhallinnon lausunnot.

2.7

Ympäristöpolitiikan ja ympäristövaikutusten arviointi, ympäristölupa-asiat

2.7.1

Lainsäädännössä osoitetut erityistehtävät

YVA-lakiin ja -asetukseen sekä SOVA-lakiin perustuen SYKE

- huolehtii ympäristövaikutusten arviointiin liittyvästä koulutuksesta ja tiedotuksesta,
- hoitaa arviointiin liittyviä asiantuntijatehtäviä,
- tallentaa ja pitää saatavilla laaditut arviointiohjelmat ja -selostukset sekä yhteysviranomaisen niistä antamat lausunnot samoin kuin suunnitelmien ja ohjelmien ympäristöarviointia koskevat asiakirjat, ja

- seuraa ja kerää kokemuksia YVA- ja SOVA-lainsäädännön toimeenpanosta ja laati seurantaa koskevat raportit.

Ympäristönsuojelulakiin ja -asetukseen perustuen SYKE huolehtii parhaan käytökelpoisen tekniikan (BAT) kehittymisen seurannasta ja tiedottaa siitä. Tehtävään liittyen SYKE

- hoitaa BAT-tiedonvaihdon sihteeristön tehtävät,
- järjestää tarvittavan yhteistyön teollisuuden kanssa sekä tarjoaa koulutusta, neuvontaa ja tiedotusta lupaviranomaisille ja teollisuudelle,
- valmistelee kansalliset kannat EU:n BAT-työtä varten ja osallistuu alan pohjoismaiseen yhteistyöhön.

SYKE toimii EY:n EMAS-asetuksen mukaisena toimivaltaisena toimielimenä. Tehtävään liittyen SYKE

- hoitaa järjestelmän toimeenpanoon ja EU-yhteistyöhön liittyvät tehtävät,
- huolehtii EMAS-järjestelmään liittyvistä rekisteröinti-, valvonta- ja raportointitehtävistä, ja
- hoitaa järjestelmään liittyvää tiedotusta, neuvontaa ja koulutusta.

2.7.2

Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät

SYKE hoitaa kestävän kehityksen indikaattoreihin liittyvät YK- ja OECD-raportoinnin sekä EEA:n Focal Point -tehtävät. SYKE hoitaa Suomi-Viro –YVA-komission sihteeritehtävät.

2.7.3

Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät

Syke hoitaa velvoitetarkkailun toimeenpanon koordinoitua ja tiedonhallintaa. SYKE ylläpitää tietoa jätevesipäästöjen määrittämisessä käytettävistä kansallisista menetelmistä. SYKE ylläpitää päästö- ja siirtopöytäkirjan (PRTR) edellyttämää www-sivustoa.

2.7.4

Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle

Ympäristönsuojeluasetuksessa nimettynä asiantuntijalaitoksena SYKE edistää ympäristönsuojelulain toimeenpanon ja valvonnan yhdenmukaisuutta

- laatimalla lain toimeenpanoon liittyviä selvityksiä ja ohjeistusta, järjestämällä koulutusta ja tarjoamalla neuvontaa ja tiedotusta,
- ylläpitämällä lain toimeenpanoon liittyviä lomakkeita, niiden täyttöohjeita ja mallipäätöksiä, ja
- seuraamalla ympäristölupapäätöksiä sekä lainsäädännön soveltamista lupamenettelyssä ja laatimalla lupia koskevia seurantaraportteja.

SYKE valmistelee ministeriölle IPPC-direktiivin edellyttämiä raportointeja ympäristöluvista ja niiden valvonnasta sekä lupavelvollisten toimintojen päästöistä (EPER).

SYKE avustaa ministeriötä lainsäädännön kehittämisessä sekä säädöksiin ja niiden toimeenpanoon liittyvässä tiedotus-, valistus- ja neuvontatoiminnassa.

SYKE huolehtii kestävän kehityksen indikaattoreiden päivityksestä ja julkaisemisesta sekä indikaattoreihin liittyvän kotimaisen ja kansainvälisen yhteistyön koordinoimisesta. SYKE kokoaa tiedot ympäristönsuojelun vaikuttavuus-esitetä varten.

SYKE kerää tietoja Suomessa käytössä olevista taloudellisista ohjauskeinoista ja laatii niistä raportit.

2.8

Luonnonsuojelu

2.8.1

Lainsäädännössä SYKELLE osoitetut erityistehtävät

SYKE vastaa seuraavista lakeihin ja asetuksiin perustuvista erityistehtävistä:

- Luonnonsuojelulaki (1096/1996): villieläimistön ja -kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (CITES-sopimus) mukaiset lupaviranomaisen tehtävät ja raportoinnit sekä osallistuminen yleissopimuksen mukaiseen kansainväliseen yhteistyöhön.
- Laki valaiden ja arktisten hylkeiden suojelusta (1181/1996): Lupaviranomainen tuontikiellosta poikkeamiseksi.
- Neuvoston asetus (3254/2001) (ns. jalkarauta-asetus) humanista ansastuksesta: kansallisen koordinaattorin tehtävät.

2.8.2

Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät

SYKE

- vastaa Biologista monimuotoisuutta koskevan YK:n yleissopimuksen (biodiversiteettisopimus, CBD) Suomen tiedonvälitysjärjestelmän (CHM LUMONET) national focal point -tehtävistä ja ylläpidosta sekä avustaa ympäristöministeriötä yleissopimuksen osapuolikokouksissa ja asiantuntijaelinten kokouksissa sekä yleissopimuksen edellyttämässä raportoinnissa,
- avustaa ministeriötä Euroopan luonnonsuojelusopimuksen (Bernin sopimus), muuttavia eläinlajeja koskevan Bonnin sopimuksen ja alueellisten sopimusten (ASCOBANS, EUROBAT ja AEWA) raportoinnissa,
- vastaa HELCOM:n Habitat -ryhmän työhön liittyvistä asiantuntijapalveluista,
- osallistuu Suomen ja Venäjän ympäristönsuojelusopimukseen ja Suomen ja Venäjän sopimukseen Ystävyyden luonnonsuojelualueesta liittyvään Suomi-Venäjä -luonnonsuojeluyhteistyöhön sekä vastaa Ystävyyden puiston tutkimustoiminnan sovittamisesta yhteen SYKE:n tutkimustoiminnan kanssa,
- avustaa ministeriötä Arktisen neuvoston pohjoisen napa-alueen biodiversiteetin seurantaohjelman ylläpidossa;
- osallistuu asiantuntijana Luonnon ja luonnonvarojen suojelua koskevan Kansainvälisen Liiton (IUCN) Suomen työryhmän toimintaan, sekä
- osallistuu asiantuntijana Pohjoismaiden ministerineuvoston luonnonsuojelutyöryhmien toimintaan.

2.8.3

Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät

SYKE

- vastaa osaltaan EU:n luontodirektiivin edellyttämien erityisseurantojen toimeenpanon ja tietojen ylläpidon koordinoinnista, ml. suotuisan suojelutason arviointi,
- vastaa osaltaan EU:n lintudirektiivin edellyttämien erityisseurantojen toimeenpanon ja tietojen ylläpidon koordinoinnista,

- vastaa Natura 2000 -alueiden valtakunnallisen tietojärjestelmän ylläpidosta ja tietojen päivityksestä,
- vastaa ympäristöhallinnon biodiversiteettiseurantojen toimeenpanon ja tietojen ylläpidon koordinoinnista,
- vastaa osaltaan uhanalaisten lajien seurannasta,
- osallistuu luonnonsuojelualuetietojärjestelmän ylläpitoon,
- vastaa kansallisen eliölajityöryhmäverkoston koordinaatiosta ja asiantuntijatuesta yhdessä Luonnontieteellisen keskusmuseon kanssa,
- vastaa ympäristöhallinnon eliölajitietojärjestelmän ylläpidosta,
- osallistuu maatalouden ympäristötukien biodiversiteetti-vaikutusten seurantaan, sekä
- vastaa Euroopan ympäristöviraston (EEA) ja Euroopan luonnonsuojelun teema-keskuksen toimintaan liittyvistä raportointitehtävistä.

2.8.4

Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle

SYKE

- vastaa osaltaan EU:n luonto- ja lintudirektiivien edellyttämien raportointien koordinoinnista ja tukitehtävistä (tiedon kokoaminen, tarkistaminen ja dokumentointi)
- vastaa Natura 2000 -verkoston toimeenpanon tukitehtävistä,
- vastaa Natura 2000 -alueisiin kohdistuvien hankkeiden ja suunnitelmien vaikutusten arvioinnin asiantuntijapalveluista ympäristöministeriölle ja aluehallinnolle,
- vastaa Natura 2000 -verkon merellisiin luontotyyppeihin liittyvistä asiantuntijatehtävistä,
- osallistuu ympäristövastuudirektiivin toimeenpanoon
- vastaa EU:n luontodirektiivin raportoinnissa tarvittavan tietoaineiston kokoamisesta yhdessä muiden tiedontuottajien kanssa ja suotuisan suojelutason arvioinnin koordinoinnista,
- vastaa osaltaan uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojeluun ja hoitoon liittyvistä neuvonta- ja tukipalveluista,
- vastaa luonnonsuojelulain luontotyyppien kartoituksen asiantuntijapalvelujen kansallisesta koordinoinnista,
- vastaa elinympäristöjen ennallistamis-, kunnostus- ja hoitotoimenpiteiden asiantuntijapalveluista ja niiden koordinoinnista,
- vastaa luontovaikutusten arvioinnin asiantuntijapalveluista,
- vastaa Suomen Itämeren suojeluohjelman toimeenpanoon liittyvistä luonnon monimuotoisuuden asiantuntijatehtävistä,
- vastaa arvokkaisiin geologisiin muodostumiin liittyvistä ekologisista asiantuntijapalveluista ja kartoitusaineistojen ylläpidosta, sekä
- tarjoaa luonnonsuojeluun liittyvää tietotusta ja neuvontaa.

Alueidenkäytön seuranta

Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät

SYKE vastaa seuraavista tietojärjestelmiin liittyvistä tehtävistä:

- SYKE ylläpitää ja kehittää yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmää (YKR), elinympäristön seurannan tietojärjestelmää (ELYSE), kaavoituksen seurannan tietojärjestelmää sekä kaavoituksen seurantalomakkeiden tietojärjestelmää,
- SYKE vastaa asemakaavan seurantalomakkeen TYVI-palvelun sisällöllisestä ylläpidosta,
- SYKE ylläpitää alueellisten ympäristökeskusten operatiivisessa käytössä olevaa GISALU-järjestelmää ja huolehtii osaltaan siitä, että sen sisältämät erilaiset alueidenkäytön paikkatietoaineistot ja tietokannat ovat käytössä,
- SYKE ylläpitää valtakunnallista numeerista maakuntakaavapaikkatietokantaa ja huolehtii siitä, että vektori- ja rasterimuotoiset tiedot ovat seurannan käytössä, ja
- SYKE huolehtii siitä, että seurannassa voidaan hyödyntää valtakunnallisia paikkatieto-, rekisteri- ja tilastoaineistoja sekä muita tietoja mm. lisäten tietojärjestelmien ja aineistojen yhteiskäyttöä.

SYKE huolehtii edellä kuvattujen tietojärjestelmiin hankittujen perusaineistojen datan tarkastuksesta, muokkauksesta ja viemisestä tietokantoihin.

SYKE hoitaa tietojärjestelmien ja aineistojen käytön koulutuksen ja tuen, tiedotuksen ja oppaiden laatimisen.

Tietojärjestelmien sisällöllisessä ylläpidossa SYKE järjestelmästä riippuen mm. laskee tarvittavat vuosittaiset indikaattoritiedot, huolehtii järjestelmien tietosisällön laajentamisesta, aluejakojen ylläpidosta, käyttöliittymien päivityksistä, käyttöliittymien ominaisuuksien kehittämistä sekä metadatan kuten taustatietojen, kattavuustietojen ja opastustekstien päivityksistä.

Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle

SYKE huolehtii alueidenkäytön aineistojen analysoinnista, tulosten raportoinnista sekä aihealueen www-sivujen ylläpidosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta. Kaavoituksen seurannasta raportoidaan vuosittain.

2.10

Hallinto-, viestintä- ja tukipalvelut

2.10.1

Ympäristöhallinnon yhteiset koulutuspalvelut

SYKE hoitaa seuraavat tehtävät:

- ympäristöhallinnon yhteisen koulutusohjelman suunnittelu ja kokoaminen sekä tähän liittyvä tiedottaminen,
- tilaisuuksien koulutussihteeripalvelut,
- koulutuksen verkkosivujen (ulkoiset ja sisäiset) suunnittelu, kehittäminen ja ylläpito,
- ympäristöhallinnon atk-ajokortin kehittäminen ja koulutusmateriaalin ylläpito, ja
- SYKEN vastuulle sovittujen koulutustilaisuuksien sisällön suunnittelu ja koulutajapalvelut.

2.10.2

Viestintä

SYKE hoitaa seuraavat tehtävät:

- ympäristö-fi -palvelun viestinnälliset toimitus- ja hallinnointitehtävät
 - sovittujen osioiden toimittaminen ja ylläpito yhteistyössä muun hallinnon kanssa
 - englanninkielisen palvelun toimittaminen yhteistyössä muun hallinnon kanssa ja englanninkielisen aineiston käännöstöistä huolehtiminen
 - sisällöntuotannon ohjeistaminen sekä sisällöntuotantoon liittyvä kouluttaminen, neuvonta ja laadun valvonta
 - palautejärjestelmän ylläpito, käytön seurannan tilastointi, johdannaisosoitteiden käsittely ja julkaisujärjestelmän käyttöoikeuksien myöntäminen
 - viestinnällisten verkkopalveluiden suunnitelmien ja kehittämisaloitteiden valmistelu ja esittäminen ohjaaville ryhmille
 - suomi.fi -palvelun yhteistyötahona toimiminen.
- Intranetin viestinnälliset toimitustehtävät
 - Sovittujen yhteisten osioiden sisällön tuottaminen ja ylläpito
- Ympäristö-aikakauslehden toimittaminen (8 nroa / vuosi) ja lehden hallinnollisista tehtävistä huolehtiminen
- osallistuminen ympäristöhallinnon viestinnän suunnitteluun ja toteutukseen
- viestinnän ohjausryhmään osallistuminen
- valtakunnallisen levätiedotuksen koordinointi
 - vastaaminen viikoittaisesta valtakunnallisesta levätiedotuksesta

2.10.3

Tietotekniset peruspalvelut

SYKE hoitaa seuraavat tehtävät:

- ympäristöhallinnon yhteisten tietotekniikkalaitteistojen, järjestelmien ja yhteisen tietoverkon ylläpito ja operointi (käyttöpalvelut) sekä puhelinasioiden tekninen hallinnointi yhdessä LSU:n kanssa,
- ministeriön tarvitsemien valtioneuvoston verkon palveluiden tekninen tuki,
- tietoteknisiin palveluihin liittyvät tietoturvallisuuspalvelut ylläpitotehtävineen,

- perusinfrastruktuurin kehittäminen, uusien peruspalvelujen suunnittelu ja käyttöönotto, ja
- yhteisten tiedon hallinnan kehittämisprojektien toteuttaminen ja niihin osallistuminen (asiantuntijatyö).

2.10.4

Muut sähköiset palvelut ja tietojärjestelmät

SYKE huolehtii seuraavista tehtävistä:

- yhteisten tietojärjestelmien ja sähköisten palvelujen tekninen ylläpito,
- keskeisten paikka-, kaukokartoitus- ja muiden tietoaineistojen hankinta, tietokantojen toteutus, ylläpito ja tarjonta koko hallinnon käyttöön ja tähän liittyvät palvelut, asiantuntemus, käyttöliittymät ja tietojärjestelmät,
- sovelluskehitysmenetelmien ja standardien jatkuva kehittäminen ja ylläpito,
- tiedon hallintaan, tietojärjestelmiin ja sähköisiin palveluihin liittyvät järjestelmä-, ohjelmistokehitys- ja suunnittelutehtävät, ja
- yhteisten tiedon hallinnan kehittämisprojektien toteuttaminen ja niihin osallistuminen (asiantuntijatyö).

2.10.5

Tietopalvelutehtävät

SYKE huolehtii seuraavista tehtävistä:

- Ympäristöhallinnon kirjasto- ja tietopalvelujen ulkopuolisen asiakaskunnan palvelusta vastaaminen.
- Toimiminen toimialansa osalta hallinnon erikoiskirjastona ja huolehtiminen osaltaan siitä, että ympäristöhallinnon julkaisut ovat hallinnonalan virastojen henkilökunnan ja ulkopuolisten asiakkaiden saatavilla.
- Uuden kirjastojärjestelmään hankintaan, käyttöönottoon, koulutukseen ja käytön tukeen liittyvät tehtävät.
- Toimialaansa kuuluvien sähköisten aineistojen hankinta ja niihin liittyvä itenäiskäytön tuki ja koulutus.
- Ympäristöhallinnon sarjajulkaisujen keskitetystä tallennuksesta vastaaminen.
- Ympäristöministeriön asettaman kirjastotietopalvelut -yhteistyöryhmän puheenjohtajana toimiminen.
- Ympäristöhallinnon kirjasto- ja tietopalveluverkoston toiminnan koordinointi.
- tietopalvelujen Intranet- ja www-sivujen koordinointi ja kehittämistehtävät,
- YK:n ympäristöohjelman, UNEP:n, kansainvälisen tietopalvelu INFOTERRA:n Suomea koskevat kyselyt,

2.10.6

Muut tukipalvelut

SYKE huolehtii seuraavista tehtävistä:

- ympäristöhallinnon julkaisujen keskitetty numerointipalvelu,
- ympäristöhallinnon toimintamallien kehittämiseen ja ylläpitoon liittyvät asiantuntija- ja koulutuspalvelut,
- hallinnon työllisyystyöohjelmakäytännöt valtioneuvoston asetuksen 1345/2002 mukaisesti, ja
- hallinnonalan yhteisten tukipalvelujen kehittämishankkeiden ja yhteistyöryhmien/verkostojen työhön osallistuminen.

2.11

Laboratoriotoiminta

2.11.1

Vertailulaboratoriotoiminta

SYKE toimii kansallisena ympäristöalan vertailulaboratoriona (YSL:n 24 §). Vertailulaboratorion tehtävänä on tukea viranomaisille seuranta-, tutkimus- ja valvontatietoa tuottavia laboratorioita ja tutkimuslaitoksia niin, että tuotettu tieto on luotettavaa, vertailukelpoista ja laadullisesti tarkoitukseensa soveltuvaa. Keskeisiä asiakkaita ovat tiedontuottajien lisäksi ministeriöt sekä akkreditointielimet.

SYKEN järjestää vertailumittauksia ympäristönäytteitä tutkiville laboratorioille ja tutkimuslaitoksille sekä osallistuu ympäristöalan menetelmästandardisointiin. SYKE toimii Suomen standardoimisliiton (SFS) toimialayhteisönä ja vastaa Suomessa eurooppalaisesta (CEN) ja kansainvälisestä (ISO) ympäristöalan menetelmästandardisoinnista. Työ koskee veden ja maan laadun tutkimista, hydrometriä mittauksia sekä maan ja lietteen karakterisointia.

SYKE tarjoaa ympäristöalan laboratoriosektorin asiantuntijoille koulutusta ja hoitaa alueen tiedonvälitystä. SYKE antaa asiantuntija-apua ympäristöviranomaisille säädösten toimeenpanoon liittyvässä laboratoriomenetelmien valinnassa ja laadunvarmistuksessa.

2.11.2

Muut tehtävät

Suomen ympäristökeskuksen yhteydessä toimii kansallinen ympäristönäytteenottajien henkilösertifiointijärjestelmä. Järjestelmä tarjoaa asiakkaille mahdollisuuden varmistaa pätevyytensä ja valmiutensa toimia ympäristönäytteenottajana sekä ympäristömittaus- ja havainnointitoiminnassa. Tehtävän hoidosta vastaa intressitahoista koostuva sertifiointielin ja lautakunta.

SYKE toimii ympäristöhallinnon laboratoriooverkon toiminnan koordinaattorina ja vastaa verkon ohjausryhmän puheenjohtajuudesta.

SYKE suorittaa rakennustuotedirektiivin tarkoittamana ilmoitettuna laitoksena CE-merkintään oikeuttavaa jätevesien pienpuhdistamoiden standardinmukaista toimivuuden ja vesitiiviyyden tyyppitestausta Suomenojan tutkimusasemalla.

2.12

Voimavarat

Sopimukseen kuuluvat tehtävät ja tehtävien hoitamiseen liittyvät kulut rahoitetaan kunkin vuoden talousarvioesityksessä osoitetuilla määrärahoilla. Ministeriö ja SYKE ovat laatineet erillisen suunnitelman pysyvän rahoituksen osoittamisesta palvelusopimukseen sisällyville tehtäville (17.12.2004). Sen mukaisesti SYKE käyttää omaan toimintamenorahoitukseensa perustuen sopimuksen toimeenpanoon vuonna 2008 noin 165 henkilötyövuotta. Ministeriö osoittaa SYKELLE vuodelle 2008 sopimuksen toimeenpanoon erillisrahoitusta yhteensä 1 470 000 €.

Toteutumisen seuranta ja arviointi

Palvelusopimuksen toteutumaa ja päivitystarvetta tarkastellaan vuosittain tulosneuvottelujen yhteydessä. Myös ympäristöministeriön ja SYKEN yhteistyöryhmä seuraa tarvittaessa sopimuksen toteutumista ja arvioi tarvetta sopimuksen täydentämiseen tai muuttamiseen mm. valtionhallinnon tuottavuusohjelman toteutukseen liittyen.

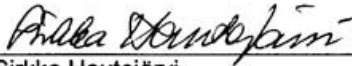
Helsinki, 11 päivänä helmikuuta 2008

Kimmo Tiilikainen
Ympäristöministeri

Lea Kauppi
Pääjohtaja

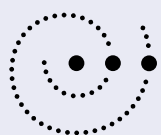

Sirkka Hautojärvi
Kansliapäällikkö

KUVAILEHTI

Julkaisija	Ympäristöministeriö Hallintoyksikkö			Julkaisu-aika Maaliskuu 2008
Tekijä(t)				
Julkaisun nimi	Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen sopimus Suomen ympäristökeskuksen tulostavoitteista vuosille 2008-2010			
Julkaisusarjan nimi ja numero	Ympäristöministeriön raportteja 10/2008			
Julkaisun teema				
Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut				
Tiivistelmä	Ympäristöministeriö asettaa Suomen ympäristökeskukselle tulostavoitteet, jotka täydentävät valtion talousarviossa asetettuja tavoitteita. Tulostavoitteista on sovittu ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen välisessä tulosneuvottelussa. Suomen ympäristökeskuksen kanssa on tehty erillinen tulossopimus ja palvelusopimus vuosille 2008-2010.			
Asiasanat	Tulossopimukset, tulostavoitteet, palvelusopimukset, Suomen ympäristökeskus			
Rahoittaja/ toimeksiantaja				
	ISBN (nid.)	ISBN 978-952-11-3059-5 (PDF)	ISSN (pain.)	ISSN 1796-170X (verkkoj.)
	Sivuja 42	Kieli Suomi	Luottamuksellisuus Julkinen	Hinta (sis.alv 8 %)
Julkaisun myynti/ jakaja				
Julkaisun kustantaja				
Painopaikka ja -aika				

Tähän julkaisuun on koottu ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen tulossopimus tulostavoitteista sekä palvelusopimus pysyväisluonteisista tehtävistä vuosille 2008-2010.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

ISBN 978-952-11-3059-5 (PDF)

ISSN 1796-170X (verkkokj.)